

Labare á higa na a puwetaa YUHANNA

Yaisu *Almasiihu ɳane elva á Dadaamiya

¹ Kwaye am fakta, ba lauktu Dadaamiya á nderá duksa keni, edda una tá dsháná an elva á Dadaamiya na ndza aŋkwa tsawe. Elva ɳanna ndza ta ba kerse an Dadaamiya, elva ɳanna Dadaamiya.

² Daaci elva ɳanna wá, kwaye am fakta ta ba kerse an Dadaamiya.

³ Bađemme á duksa, Dadaamiya a nderanaa áte erva an ɳane. Baaka názena ni ta nderanaa áte erva an ɳane ka.

⁴ Elva ɳanna wá, á vatertá ba ɳane shifa ge emnde. Shifa ɳanna maa, aŋkwa á vaterte parakkire á jirire ge emnde.

⁵ Parakkire ɳanna aŋkwa á mbe am tabedammire, amá dzegwánka tabedammire ganakini á emtsanaametsa.

Elva áte Yuhanna slemaga baptisma

⁶ Aŋkwa ura ndza a belanaa Dadaamiya werre, zhera-aara Yuhanna.

⁷ Sawa-aara ge ɳane wá, ndza a sawa ge balateraa elva á parakkire ɳanna ge emnde, ganakini a fartarfe emnde áte parakkire ɳanna.

⁸ ɳane-ka una parakkire ɳanna; ɳane wá, á maga ba seydire á elva á parakkire ɳanna.

⁹ Parakkire ɳanna wá, parakkire á jirire, a semhe á sem hude á duniya wá, aŋkwa á mbe

am dágave á emnde bademme, á maraterá parakkire á jirire.

¹⁰ Edda una ni tá dahaná an elva á Dadaamiya na wá, ndza á ba am hude á duniya. Ba duniya na keni Dadaamiya a nderanaa á ba áte erva an ñane, amá duniya diseka ñane dekideki.

¹¹ Nane a sem larde-aara ba ge ñane, amá emnde-aara ñanna lyiyarka.

¹² Aley keni wá, tá anjkwa emnde na ni ta lyevaa ñane, fartarfe áte ñane. Ge emnde ñanna wá, a naba vaterte barama á gev egdzara á Dadaamiya.

¹³ Garevka egdzara á Dadaamiya áte una tá yaná emndimagwaha am duniya na, amá Dadaamiya a vaterta shifa anjwaslire, geni tá gevge egdzara-aara.

¹⁴ Elva á Dadaamiya gevge urimagwe, a se njá á ba am dágave á miya, hude-aara palle áte emnde, ura jirire an tsaka ire, namiyánnna yaikkire-aara, yaikkire na ni a vantaa Eddeñjara ge ñane, Egdza-aara palle ba ñane na.

¹⁵ Am sarte na a puwete ice-aara áte ñane Yuhanna, a naba kante kwárá, a ba ñane á elvan ge emnde: «Náwa edda una ndza ya bakuraa elva-aara, á ba iya: Anjkwa á sawa ura am iga-aaruwa, amá á jiyuje ñane an ñgahire na. Adaba kwaye zlabe yarika ya, amá ñane anjkwa.»

¹⁶ Adaba ñane a hyephe a jauka, a gamiyar barka an tsaka ire ge miya bademme.

¹⁷ Dadaamiya a sateraa *tawraita ge emnde á kya erva an Muusa, amá tara ñgurna-aara

antara jirire-aara bademme wá, a sanaa á ba áte erva an Yaisu *Almasiihu.

¹⁸ Baaka ura ndza nanna Dadaamiya cekideki, amá Egdza-aara na palle ba ηane, ta ba palle an Dadaamiya na, a se maratersaa ηane Dadaamiya ge emnde.

*Seydire á Yuhanna slemaga baptisma
(Mat. 3:1-12; Mark. 1:1-8; Luka 3:1-18)*

¹⁹ Vacite umele, male-aha á Yahudiya-aha am Urusaliima ta belaa *liman-aha antara *Lai-wiñkau-aha á deza Yuhanna geni tá de ndavanundave ηane mu ware.

²⁰ Yuhanna kwalaaka, a naba vaterte jawápa: «Iya wá, ya *Almasiihu-ka», a ba ηane á katafke á emnde bademme.

²¹ Ta ndavanuhe: «Ka *Ailiya werre na emtu?» A ηute ge Yuhanna: «A'aa, ya Ailiya-ka.» «Ka nabi na ηá aŋkwa cena elva-aara am wakita á Dadaamiya na emtu?» «Ya ηane ka», a ba ηane zlabe.

²² «Ay ká ware kena? Ndanjerndaha názena ni ηá de mbedateru ge emnde na ta belajerbelana. Ate ka mu, ka ware?»

²³ A ηwaterante ge Yuhanna, a ba ηane: «Iya wá, ya edda una ndza a ndahanaa nabi Aisaya werre, a ba ηane: Aŋkwa ura á bálá elva am kaamba, a ba edda-aara: Aŋkwa á sawa Yaakadada, tsatsawanaatsatse barama ba ndedſe na.»

²⁴ Emnde na ta belateraa á deza Yuhanna ηanna wá, emnde umele-aatare ta *Farisa-aha.

²⁵ Itare ta ndavanuhe ge Yuhanna, a ba itare tá elvan ge ηane: «Labára ká magaterá baptisma

ge emnde máki ka Almasiihu-ka, ka Ailiya-ka, ka nabi na á ndahaná wakita á Dadaamiya-ka?»

²⁶ A ḥwaterante ge Yuhanna, a ba ḥjane: «Iya wá, yá magakurá baptisma á ba an yawe, amá anjkwa ura á de sawa am iga-aaruwa, ba kina keni anjkwa á ba am dágave á kure diyakurka ba kure, ḥjane wá,

²⁷ ba ge slesadanse kimake am sera keni lyanefka dekideki.»

²⁸ Una-aha ḥjanna a magava am Baytaniya áte iga a guwa á Urdun, tate na Yuhanna á magaterá baptisma ge emnde.

Yaisu egdza zhel kyawe á sadake á Dadaamiya

²⁹ Makuralla-aara, ma ba a puwete ice-aara Yuhanna áte Yaisu, anjkwa á duwa ádezenjara wá, a ba ḥjane: «Kwaye egdza zhel kyawe á sadake á Dadaamiya, á bezaná ḥjane haypa á duniya bademme.

³⁰ Ba ḥjane edda una ndza ya bakuraa elva-aara, a ba iya: Anjkwa á sawa ura am iga-aaruwa, amá á jiyuje ḥjane an ḥgahire, adaba kwaye zlabe yarika ya keni ḥjane anjkwa na wá, ba ḥjane.

³¹ Ba iya keni ndza diyanka dawale ḥjanna estuwa, mbate adaba ba ḥjane una ya se magateraa baptisma an yawe ge emnde geni a diyareddiye emnde a *Iserayiila ba shagera.»

³² A ba Yuhanna zlabe ádaliye: «Ya nanna Shedekwe Cufedfde á tsekwa á sawa am samaya ba seke takala wá, a se tsekwehe áte ḥjane.

³³ Werre wá, ndza diyanka ganakini ḥjane ura estuwa, amá ndza a biyánba Dadaamiya na

a þeli ge se magateraa baptisma an yawe ge emnde na, a ba ɻjane: Watse ká nanna Shedekwe Cudedde á se tsekwanem am ire ge ura, ura ɻjanna wá, ba ɻjane una watse á magaterá baptisma ge emnde an Shedekwe Cudedde na.

³⁴ Ya nanna una ɻjanna», a ba Yuhanna, «Adaba una ɻjanna yá enndáhá ba párakke geni ba ɻjane una *Egdza á Dadaamiya.»

Pukura-aha á Yaisu zuŋŋwe

³⁵ Gurgekse-aara keni ba nja-aara am tate ɻjanna Yuhanna, tá anjkwa emnde buwa am pukura-aha-aara ázeñara.

³⁶ A naa Yaisu anjkwa á degáshe wá, «Kwaye egdza zhel kyawe á sadake á Dadaamiya!» á bina.

³⁷ Cenaráncena pukura-aha-aara buwa na elva ɻjanna, ta naba tse, ta dába Yaisu.

³⁸ A eptsavete ge Yaisu wá, a naa ba tá dabaná am iga. A ndavateruhe: «Kwá kátá uwe kure?» Tá ɻwanante a ba itare: «Ká njá áme ká Rabbi?» (amaana malum).

³⁹ A ɻwaterante ge Yaisu, a ba ɻjane: «Sawmbare, nawanaana tate ɻjanna.» Daaci ta duhe, ta de zharanaahe tate na á nja Yaisu átekwa ɻjanna, ta zlansau váha ázeñara. Duwa-aatare ɻjanna á maga saa ufadé á ice a vaciya.

⁴⁰ Pukura-aha buwa na ta cenvaa seydire na a maganaa Yuhanna áte Yaisu, ta dába Yaisu na wá, palle-aatare Andere, egdza emmenjara ge Simaun Piyer.

⁴¹ Am iga a tegava-aatare antara Yaisu wá, Andere ta de ja ire an egdza emmenjara

Simaun zuñjwe. Daaci a mbedanuhe, a ba ɻane: «Ijere shañeránsha *Almasiihu vatena» (amaana: Edda una a eksesaa Dadaamiya).

⁴² Daaci a puwanse á deza Yaisu na. Daremda áza Yaisu, a ba Yaisu á elvan ge ɻane: «Ba ka Simaun egdza á Yuhanna na ka? Mazla-aara wá, zhera á ɻja Kaifas.» Amaana: Piyer. Piyer na wá, palaha.

Yaisu á dákha tara Filip an Natanayail

⁴³ Makuralla-aara tsetse ire á Yaisu ge eptsá á dem kwárá á Galili maa, de jarje ire antara Filip. «Sawa dabidaba», a ba ɻane á elvan ge ɻane.

⁴⁴ Filip, ɻane ura Baytisayda, ekse-aatare ba palle antara Andere ira Piyer.

⁴⁵ Duwa á Filip, ɻane keni ta de jaa ire antara Natanayail, a mbedanuhe, a ba ɻane á elvan ge ɻane: «Ijere shañeránsha edda una Muusa a puwete elva-aara am *tawraita, nabi-aha umele keni ta ndaha elva-aara na. Una ba Yaisu egdza á Yusufa, ura Nasarátu.»

⁴⁶ A ba Natanayail á elvan ge ɻane: «Duksa shagera estuwa ni ájesaare á kya Nasarátu Filip?» A ba Filip: «Sawa nanaana ba ka.»

⁴⁷ Am sarte na aŋkwa duwa Natanayail ádeza Yaisu, a ba Yaisu: «Náwa ura *Iserayiila jirire na ni baaka fida am ɻane cekideki.»

⁴⁸ «Ka diyise áme?» a ba Natanayail á elvan ge ɻane. A ɻwanante ge Yaisu, a ba ɻane: «Ba lauktu á duwa Filip á de dákdhá am ekte á nabugda na keni, iya yá zhárá ba ka.»

49 Daaci a ba Natanayail á elvan ge ñane: «Malum, ekka wá, ka *Egdza á Dadaamiya, ka Slekse á *Iserayiila ba jire.»

50 A ba Yaisu á elvan ge ñane: «Ká fetare áte ya, adaba ya bakaa ya nákna am sarte na ká am ekte á nabugda na emtu? Duksa na á jauje ba ge una keni, sey watse ká nanna.»

51 A ba ñane zlabe ádaliye á elvan ge ñane: «Yá ndak ba jirire: watse kwá nánna degiya samaya an wacene ba wanje, daaci malika-aha á Dadaamiya tá dálá á dem samaya, tá tsekwa zlabe á setarge iya ya *Ura á emnde bademme.»

2

Mujri á larusa am Kana

1 Am háre ge keyire am iga a tse-aara, jerje muñri á larusa am Kana am kwárá á Galili. Anķwa emmejara ge Yaisu am larusa ñanna.

2 Yaisu antara pukura-aha-aara keni dñaraterdáhá á dem larusa ñanna.

3 Daaci ektsateraarektse mbazla maa, a ba Maari á elvan ge Yaisu: «Degiya baaka zlauzle mbazla-aatare.»

4 Amá a ñwanante ge Yaisu a ba ñane: «Emma ká kwarisá ka slera-aaruwa emtu? Iya zlabe samka sarte-aaruwa emtsaadé.»

5 Amá duwa á Maari, a ba ñane á elvan ge emnde a tega duksa, «Ma a bakuraa uwe keni naba magaumágá.»

6 Anķwa jeba á gahe á yawe-aha umele am tate ñanna, Yahudiya-aha tá bara an ñane áte una á kwaratersá nadina-aatare. Gahe-aha ñanna wá, palle-aara á ekse yawe deydey hwámá ilyebe.

7 A ba Yaisu á elvan ge emnde a tega duksa: «Nawantenáhá gahe-aha na an yawe.» Ta naba nante yawe am gahe-aha na an we-aara.

8 Daaci a ba Yaisu á elvan ge itare: «Kina wá, kawvaaka cekwaanjudí, vawanteva ge male á muñri na.» Ta naba kevaahé, ta danánhe.

9 Male á muñri ηanna a tapaa yawe na a nyev mbazla na, diyaaka tate na ni ta sanaa átekwa. Amá emnde a tega duksa wá, itare diyardiya adaba ta payema ba itare yawe ηanna á dem gahe-aha. Daaci male á muñri na a dante zhele á larusa,

10 a ba ηane á elvan ge ηane: «Emnde tá tegater mbazla na emtake jipu na emtsaade zuñjwe ge emnde, má hyaterhya mbaazla ge emnde lauktu tá payaterá una ektseváksa emtakire-aara ni, ekka sem kina keni ka shebanve una emtake jipu na á ba am bere?»

11 Kwaye ηane najipu á Yaisu zuñjwe, a maganaa am Kana, am kwárá á Galili. A marese estuwa yaikkire-aara, pukura-aha ta fetarehe áte ηane.

12 Am iga a una ηanna maa, ηane, emmeñjara, egdzar mama-aha-ñara, ira pukura-aha-aara, ta zlálá á dem Kafarnahum. De hararaaháre cekwaanjudí áhuwa.

*Názena a maganaa Yaisu am mashidi
(Mat. 21:12-13; Mark. 11:15-17; Luka 19:45-46)*

13 Herzhapteherzhe muñri á Yahudiya-aha na tá cfaháná an *Paska na maa, a naba tsetehe ge Yaisu, a dem Urusaliima ge mága muñri ηanna.

¹⁴ Daada-aara am Urusaliima wá, a dem *mashidi yaikke. Duwa-aara, a de bera emnde tá aŋkwa válá sla-aha, kyawe-aha, antara emnde a válá takala, ira emnde a peteke, tá an tabel-aha-aatare á katafke.

¹⁵ Yaisu a naba kezlante záwá, a ganve ba seke kurpe, a ŋgyaterse antara dabba-aha-aatare na bademme am mashidi na, a naba mbadaa tabel-aha á emnde a peteke, a puwevhe ge shunju-aha-aatare ŋanna á dem áhá.

¹⁶ A ba ŋane á elvan ge emnde a vela takala keni «Jawanaaja áhuna! Labára kwá ganve bere á Edderwa bere á tsakala?»

¹⁷ Pukura-aha-aara tá zhárá ba maga-aara na wá, ta naba yehete názu am wakita á Dadaamiya, aŋkwa an puwa a ba ŋane: «Dadaamiya-aaruwa, wayantewáyá bere á ŋa an ervauŋde-aaruwa bademme, yá taa njeka tsekadse cekideki.»

¹⁸ Am iga a una ŋanna maa, a ba male-aha á Yahudiya-aha, tá elvan ge ŋane: «Ká maranjerá najipu-ara kina lauktu ŋá dise átekwa geni a vaktaa ba Dadaamiya hákuma á mága una?»

¹⁹ A ŋwaterante ge Yaisu, a ba ŋane: «Naba mbedawanaambedsa kure mashidi na, yá tsantetse zlabe ádaliye am háre keye.»

²⁰ A ba Yahudiya-aha tá elvan ge ŋane: «Yawe kul ufade ju uŋkwahe tá nderá ba mashidi na náwa ŋane na ni, ká tsantetse ka am háre keye?»

²¹ Mbate ŋane a ndanaa áte mashidi-ka, ŋane a ndaha elva a emtsa-aara, antara tse-aara am fáyá.

²² Am sarte na tsetsa Yaisu am fáyá wá, saasa

elva ηanna á sem ire á pukura-aha-aara, ta fetarehe áte názena am wakita á Dadaamiya, antara elva-aha na ndza a ndahanaa ηane bademme.

Ma ware keni Yaisu diyaadiya hude-aara

²³ Am haraare Yaisu am Urusaliima am munri á *Paska maa, kwakya najipu-aha na a maganaa ηane, emnde keni kwakya fartarfe áte ηane adaba najipu-aha ηanna.

²⁴ Amá Yaisu wá, fetareka an itare, adaba ηane diyaadiya názu am ervaunđe-aatare bademme.

²⁵ Adaba ηane wá, tá banná emndeka elva áte ura, diyaadiya ba ηane názu am hude á emnde bademme.

3

Tara Yaisu an Nikaudaimus

¹ Ndza aŋkwa ura *Farisa umele zhera-aara Nikaudaimus, palle á male-aha á Yahudiya-aha wá,

² a seza Yaisu an vayiya, a se ndava elva ázeñjara. «Malum», a ba ηane á elvan ge Yaisu: «Diyanjerdiya geni a belakaa Dadaamiya, adaba baaka edda una á dzegwándzegwa mága najipu-aha na ká aŋkwa maganá ka na, máki baaka Dadaamiya antara ηane.»

³ A ηwanante ge Yaisu, a ba ηane á elvan ge ηane: «Yá ndak ba jirire: Baaka ura á dem zlanna á Dadaamiya máki yairseka ge buwire.»

⁴ A ba Nikaudaimus á elvan ge ηane: «Tá yáná estara kena emgyegwe a zhele, á

dzegwándzegwa dem hude á emmenjara, lauktu tá eyya ádaliye emtu?»

⁵ A ba Yaisu á elvan ge ḥane «Yá ndak ba jirire: Ma ware edda-aara keni á daaka á dem zlanna á Dadaamiya d̄ekidéki má yairseka an yawe antara an Shedekwe Cudedde.

⁶ Una tá yáná emnde am duniya na keni ba ge ire-aara. Tate na á yáná Shedekwe Cudedde keni á yáná ba shedekwe.

⁷ Maŋka najipu adaba ya bakaa sey tá yakurs-eye ge buwire.

⁸ Effeya wá, ma á dem tate-ara keni ba á vátá. Ká cenáncena mága-aara, amá wá, ma a tsetaa áme keni diyan̄ka, ma á de tse áme keni diyan̄ka. Edda una tá yáná an hákuma á Shedekwe Cudedde keni ba estuwa.»

⁹ A ba Nikaudaimus á elvan ge ḥane: «Á magava estara una ḥanna?»

¹⁰ A ḥwanante ge Yaisu: «Iyau ekka wá, ka malum á *Iserayiila-aha yaikke keni diyan̄ka una?»

¹¹ Yá ndak ba jirire, ḥere wá, ḥá ndakur názena ni diyan̄erdiya, antara názena ḥá nanna, amá kwá ceneka elva á ḥere.

¹² Máki yá bakurá elva áte kazlaŋa á duniya aley cenakurvaaka fakurtaareka áte ya, sakwa kazlaŋa á samaya emtu?

¹³ Ay degiya baaka edda una ndza a dem samaya ba palle keni. Cenaucena elva-aaruwa ya *Ura á emnde bademme na ya sawa am samaya.

¹⁴ «Yeheteyeha názena ndza a maganaa Muusa am kaamba werre: A magaa havale an verzhagane, a zleŋelete áte zade, a kante á dem

zhegela. Iya *Ura á emnde bademme keni watse tá de zlenjeliyá ba estuwa.

15 Daaci ma a fetare ware áte ya keni á shansha shifa na á zleka na.

16 Adaba Dadaamiya wayatewáya duniya kwakya. Adaba una ḥanna a vante Egdza-aara palle ba ḥanne. Ma a fetara ware áte Egdza ḥanna keni, á kedeka ḥekideki, á shansha shifa na á zleka na.

17 Dadaamiya belaaka Egdza-aara á sem duniya geni á se ḥgwadfa emnde, amá a belán geni tá ḥezlesenzle emnde áte erva an ḥanne.

18 Edda una fetarfe áte ḥane wá, baaka shairiya áte ḥane. Amá edda una má fetareka áte ḥane wá, ba kina keni ḥánája shairiya, adaba fetareka áte *Egdza á Dadaamiya palle ba ḥane.

19 Náwa názena ni watse emnde tá shá ḥgwada adaba ḥane: Samsa parakkire á sem duniya, amá emnde a duniya yarnaaya, itare ta hayaan ba tabedammire, adaba shagerka názena tá maganá itare.

20 Ma ware una á maga duksa shagerka na, wayaaka an parakkire ḥekideki, a hayaan ba nja am tabedammire, geni a marseka parakkire shagerkire na á maganá ḥane na.

21 Amá edda una ni á maga duksa shagera wá, ḥane á kátá ba parakkire, geni a naránna emnde shagerire-aara antara geni a diyareddiya emnde fesarfire na á maganán ge Dadaamiya.»

Ngahire á Yaisu an názá á Yuhanna slemaga baptismā

²² Am iga a una ḥanna maa, a tsetehe ge Yaisu antara pukura-aha, ta dem tate umele á ba am kwárá á Yahudiya ḥanna, hararaare jipu am tate ḥanna, ta magateraa baptisma ge emnde áhuwa.

²³ Yuhanna slemaga baptisma keni aŋkwa á magaterá baptisma ge emnde am ekse á Aynun herzhe an Salim, adaba kwakya yawe am tate ḥanna. Emnde kwakya tá dezenjara, á magaterá baptisma.

²⁴ Adaba zlabe eksarvaaka Yuhanna á dem dan̄gay am sarte ḥanna.

²⁵ Ay emnde umele am pukura-aha á Yuhanna, tá aŋkwa gajawe antara ura Yahudiya umele arge nadé á Yahudiya-aha ge bára, lauktu tá shá cudešd̄ire áza Dadaamiya.

²⁶ Duwa-aatare á deza Yuhanna, «Malum yaikke», a ba itare tá elvan ge ḥane, «Zhel na ndza á njá ázeṇa áte iga a guwa á Urdun, ndza ka banjeraa elva-aara na, zlabe aŋkwa emtu am ire á ḥa? Kwaye ḥane keni aŋkwa á magaterá baptisma ge emnde, bademme á emnde tá kela á ba dezenjara.»

²⁷ A ba Yuhanna á elvan ge itare: «Baaka ura á shansha ba názara keni máki vanteka Dadaamiya.

²⁸ Náza-aaruwa wá, ba kure keni diyakurdiya. Adaba ya bakurnaa ba iya an we-aaruwa geni iya wá, ya Almasiihu-ka, amá ya slebela á Dadaamiya ge se tsatsanaa baráma ge *Almasiihu.

²⁹ Diyakurdiya zhele á larusa wá, edda á mukse ba ḥane. Náza á slákáte wá, ḥane ba á njá átevege ura-aara zhele á larusa, á higa jipu

ge cena kwárá á ura-aara máki á ndáhá elva. Ba duksa palle ge iya keni. Ya ba seke ura á zhele á larusa, kina ervaunjde-aaruwa ba seke nama.

³⁰ Shagera ba á farfe ḥgahire-aara ge ḥjane, á gulá náza-aaruwa.»

Edda una a sawa am samaya

³¹ Edda una a sawa am samaya wá, bademme á duksa á ba am erva-aara. Amá ura á duniya wá, ḥjane ba urimagwe, elva-aara keni á ndaha ba elva á duniya. Amá edda una a sawa am samaya wá, bademme á duksa á ba am erva-aara.

³² A ndáhá názena ni a nanaa ḥjane, antara názena ni a cenanaa ḥjane, amá baaka ura á cena elva-aara.

³³ Ma ware una a cenvaa elva-aara keni, edda-aara njantenja jirire á Dadaamiya.

³⁴ Slebela á Dadaamiya wá, á ndáhá ba elva á Dadaamiya, adaba Dadaamiya á vante Shedekwe-aara baaka zlakta-aara.

³⁵ Dadaamiya wá, wayetewáyá Egdza-aara, bademme á duksa a fanem am erva ba ge ḥjane.

³⁶ Ma a fetaare ware áte *Egdza á Dadaamiya keni shánsha shifa na á zleka na. Amá edda una fetarka áte ḥjane wá, á shanka shifa, á segasheka edda-aara am ervaunjde á Dadaamiya dekideki.

4

*Tara Yaisu an mukse á *Samariya*

¹ Cenaráncena *Farisa-aha geni Yaisu anjkwa á magaterá baptisma ge emnde kwakya, ma emnde keni vayya ba emnde-aara arge emnde á Yuhanna.

² Cenáncena Yaisu elva-aatare bademme. Ge jirire wá, Yaisu an ire-aara magannaaka baptisma ge ura, tá maganá ba pukura-aha-aara.

³ A cennaa ba elva á *Farisa-aha ḥanna Yaisu wá, a naba tsete am kwárá á Yahudiya ḥanna bademme, ge eptsá á dem kwárá á Galili.

⁴ Ge dem Galili ḥanna maa, sey á degáshe am hude á *Samariya praatte.

⁵ Daada am ekse umele tá dáchána an Sikar am kwárá á Samariya maa, aŋkwa fe ndza a vantaa Yakubu ge egdza-aara Yusufa áte iga a ekse ḥanna.

⁶ Aŋkwa suwa ndza a yanaa Yakubu werre am fe ḥanna. Daaci a duhe ge Yaisu, a de njehe áte we á suwa ḥanna adfaba kudukkuđe vuwa-aara ge zlálá. Am sarte ḥanna keni hyephye vacitire.

⁷ Ay samsa mukse á emnde a Samariya a se ká yawe maa, «Viteva yawe yá shushe», a ba Yaisu á elvan ge ḥane.

⁸ Am sarte ḥanna zlarzlálá pukura-aha-aara, ta de shekwa náza za am hude á ekse.

⁹ A ba mukse na á elvan ge ḥane: «Ká ura a Yahudiya ni, ká ndaviyu yawe ge iya ya mukse a Samariya? Yá vakteva ká essha?» (A ndaa una mukse na wá, adfaba tá gyaaveka Yahudiya-aha antara Samariya-aha.)

¹⁰ A ba Yaisu á elvan ge ḥane: «Ba diyankire ka wá, ma andze diyakdiya duksa na ni á vaterta Dadaamiya ge emnde, antara edda una náwa á ndavaku yáwe á sha na wá, baira ma ká ndavanuwa ba ka, ma ká shánsha yawe na á fá shifa am ura na.»

11 A ba mukse na á elvan ge ñane: «Ká káná an uwe kwa eddaaye? Ganta á ña keni baaka, suwa sladde vayvaya, ká sháná estara yawe á shifa ñanna ká ndaná ka na?

12 Ekka jakuje ge eggøyere Yakubu na a yajer suwa na emtu? Ñane, egdzara-aara ira waldeaha-aara bademme ta shaa ba yawe á suwa na!»

13 A ba Yaisu á elvan ge ñane: «Bademme á názena á shá yawe á suwa, ndera keni ba á wanwa zlabe ádaliye.

14 Amá edda una a shu yawe na yá vanta ya wá, á wanka ndera mazla-aara. Adaba yawe ñanna yá vantá ya na á de nyev suwa am ñane, suwa ñanna á vante shifa na á zleka na ge edda-aara.»

15 A ba mukse na á elvan ge ñane: «Viteva ka yawe ñanna eddaaye, geni a wiwa ndera mazla-aara, yá shansha ire-aaruwa ge se ka yawe áhuna.»

16 A ba Yaisu á elvan ge ñane: «De dantedaha kwa zhele á ña, kwá sawa kerde.»

17 «Baaka zhele-aaruwa», a ba mukse na á elvan ge Yaisu. «Baaka zhele á ña a ba ka na wá, ndaksenda jirire», a ba Yaisu á elvan ge ñane.

18 «Adaba zala-aha á ña miyenne ka gateraa ka wá, tá ilyebe, amá zhel na ká am mba-aara kina na zhele á ña ka. Baaka fida am elva á ña na.»

19 A ba mukse na: «Kina wá, diyandiya ganakini ka nabi eddaaye.

20 Ká cenáncena emtu ndza ba werre keni eggøy-aha á ñere ta kezlan ugje ge Dadaamiya á ba áte wa na náwa ñane na, amá á ba kure Yahudiya-aha sey Urusaliima palle una tate á kezlan ugje ge Dadaamiya.»

21 A ba Yaisu á elvan ge njane: «Náwa yá ndaaka elva emmaaye, eccena ba shagera: Anjwa á sawa sarte umele wá, tate á kezlan ugje ge Dadaamiya watse áte wa na ka palle, am Urusaliima ka palle.

22 Kure Samariya-aha wá, ma kwá kezlan ugje ge ware keni diyakurka. Amá njere Yahudiya-aha wá, diyanjerdiya edda una ni njá kezlan ugje njere. Adaba sleya ura ájesaare á ba dagave á Yahudiya-aha.

23 Amá anjwa á sawa sarte umele, ba kina keni samsa sarte njanna, emnde tá de kezlan ugje ge Dadaamiya na Dada ba njane na, an hákuma á Shedekwe Cudedde, tá de kezlan ugje á ba an jirire. Adaba Dadaamiya wá, á kátá emnde na ni tá kezlan ugje áte una njanna.

24 Dadaamiya wá, Shedekwe, emnde na tá kezlan ugje keni a kezlarankezla an hákuma á Shedekwe Cudedde, a kezlarankezla á ba an jirire.»

25 A ba mukse na á elvan ge njane: «Diyandiya watse á sawa *Almasiihu, watse á se palanjernaapálá njane sera á duksa bademme.»

26 A ba Yaisu á elvan ge njane: «Ba iya Almasiihu njanna yá ndaka elva na.»

27 Am sarte njanna, pukura-aha á Yaisu keni saremsa mazla-aara. Tá maga najipu-aara itare, Yaisu anjwa á nda elva antara mukse na. Amá baaka ura a ndaana elva ge mukse na, geni ká kátá uwe ázeñara, baaka edda una a banán ge Yaisu geni a jakurma uwe antara mukse na.

28 Daaci mukse na a naba belaa hwámá-aara áhuwa, a eptsehe á dem hude á ekse, a ba njane

á elvan ge emnde:

²⁹ «Sawmbare emtsaade, nawanaana zhele
umele náwa ḥjane áhuna, a balise názena ndza
ya maganaa ya bademme, watse *Almasiihu
ḥjara emtu estara?»

³⁰ Estuwa kelá á emnde á sawa am hude á ekse,
tá aŋkwa deza Yaisu.

³¹ Am sarte na ni eptsaptsa mukse na á de
daha emnde am hude á ekse, a ba pukura-aha
tá elvan ge Yaisu: «Sawa seke zuze egdza náza
za malum!»

³² Amá a ḥjwaterante: «Aŋkwa náza zá-
aarwa, dafa na ni diyakurka kure na.»

³³ A ba pukura-aha am dágave-aatare «Watse
aŋkwa ura a sanaa náza za emtu?»

³⁴ A ba Yaisu á elvan ge itare: «Náza zá-
aarwa ḥjanna wá, ba fansaare ge edda una a
belibela na, antara mága slera na a fiyaara ḥjane
na bademme.»

³⁵ A ba ḥjane á elvan ge itare zlabe ádaliye:
«A ba palle á naraje-aha á kure: Zlabe a juwa
tere ufade lauktu tá ica hiya. Amá názena yá
bakurná iya wá: Zharawanaazhárá emtsaade fe
ba shagera, duksa bademme naavene kyanje,
herzhe icica-aara.»

³⁶ Edda una á ica hiya wá, á ba aŋkwa mbera-
aara, á jáhá hiya ḥjanna á dem tate á shifa na á
zleka na. Daaci tara sleja hiya antara edda una
á icica tá de higa bademme.

³⁷ Aŋkwa naraje umele zlabe ádaliye, a ba
ḥjane: Á janá ura umele, icica keni á icaná ura
umele. Naraje ḥjanna jire.

38 Ya belákuraa á de hala duksa am fe na magakurka slera am hude-aara cekideki, ta maganaa ba emnde umele, amá kwá tapaná kure emtakire á slera-aatare.»

39 Kwakya emnde a *Samariya na tá am ekse ηanna fartarfe áte Yaisu, adaba elva na a de baternaa mukse ηanna a ba ηane: «A balise názana ndza ya maganaa ya bademme.»

40 Adaba una ηanna, am sarte na saremsa emnde a Samariya áseza Yaisu, ta enjála geni a haraare ázetáre. A naba eksarhe ge Yaisu, a gaa hare buwa.

41 Emnde kwakya zlabe ádaliye fartarfe áte ηane, adaba názu ta cenanaa am waazu-aara.

42 A ba itare tá elvan ge mukse na: «Kina wá, ηá fetaare adaba elva á ηa ka palle, ηá fetaare áte ηane adaba ηa cenevaa á ba an hyema á ηere elva am mbuwe-aara. Diyanerdiya ba jirire geni slelya duniya ba ηane.»

Yaisu mbanaambe egdza á ura umele

43 Yaisu a magaa hare buwa am tate ηanna maa, mazla-aara a naba tse, a zlálá á dem kwará á Galili.

44 Adaba ba ηane an ire-aara keni a bánba geni nabi á shanka ηgáhire am eksa-aara ba ge ηane.

45 Amá ba daadá-aara am Galili wá, emnde a Galili ta lyiyanaa á ba an erva buwa, adaba itare keni ta duwa á de maga muñri am Urusaliima, daaci naránna itare keni názena a maganaa Yaisu am muñri ηanna bademme.

46 Daaci Yaisu a daliye zlabe ádaliye á dem Kána, ekse na ndza a ηyanve yáwe, a ganve mbazla am hude-aara na. Ay aŋkwa ura male,

a fanaa ngumna, á njá am Kafarnahum maa, lapika egdza-aara.

⁴⁷ Cenáncena ura male na ganakini saasa Yaisu á sa am Yahudiya, aŋkwa am Galili, a naba dezenjara: «Tasle á ḥa dabitába á dem Kafarnáhum, ká de mbanaambe egdza-aaruwa, shifa a juwa ba cekwa am ḥane», a bina.

⁴⁸ A ba Yaisu á elvan ge ḥane: «Palle ura á fetaare áte ya am dagave á kure na baaka dekideki, máki nakuránka najipu-aha.»

⁴⁹ A ba zhel na: «Mi zlala kwa á dem mbaaruwa Yaakadada, a zlauka shifa am egdzere!»

⁵⁰ «Ezzálá á dá, baaka duksa áte egdza á ḥa», a ba Yaisu á elvan ge ḥane. ḥane a naba fetaarehe áte elva na a ndaana Yaisu na, a naba dá-aara.

⁵¹ ḥane keni aŋkwa á da wá, ta jaa ire antara walaadi-aha-aara, «Mbaambe egdzere ba lapiya layye», a ba itare tá elvan ge ḥane.

⁵² A ndavateruhe: «A shánaa am sarte-ara ḥulgumire?» A ba itare tá elvan ge ḥane: «Deydey zura awaya wá, belanaabelá zláglági.»

⁵³ Amá eddarge egdzere wá, a naba diyeddiye geni egdzere a mbe á ba am sarte na a bannaa Yaisu ezzálá á dá, baaka duksa áte egdze á ḥa na. Daaci ḥane antara hude á há-aara bademme fartarfe áte Yaisu.

⁵⁴ Kwaya ḥane buwire á najipu na a maganaa Yaisu am kwárá á Galili, a maganaa am sarte na saasa á sa am Yahudiya.

Yaisu mbanaambe ura ɳguryekwe

¹ Am iga á una ɳanna maa, gyaregya muŋri á nadina am Urusaliima, tá aŋkwa duwa Yahudiya-aha. Yaisu keni a duhe.

² Urusaliima wá, an bela am dala bademme an wakyiya-aha gergere. Aŋkwa derve yaikke herzhe an wakyiya na tá ɔaháná an wakyiya á kyawe-aha na. Ta jantaave ge derve ɳanna an bere-aha ilyebe. Zhera á derve ɳanna Baytijaata an elva á Ibraniŋkau-aha.

³ Daaci bademme á ekte á bere-aha ɳanna ba emnde na lapika vuwa-aatare, wulfe-aha, emnde a dere, antara ɳguryekwe-aha. ((Tá ufa gejava á derve ɳanna.

⁴ Adaba an wapaka, á tsekwa malika á Dadaamiya á sem derve ɳanna, daaci bademme á yáwe á gejava. Daaci am iga á gejava á yáwe ɳanna, ma a tsekwemaa ware zuŋjwe keni á mbembe edda-aara ma á waná uwe keni.))

⁵ Aŋkwa ura umele á ba am dágave-aatare ɳanna, yáwe kul keye ju tiise á ba áte lapikere.

⁶ Am sarte na damda Yaisu, á zhárá zhel ɳanna á zlava. Am diyaadiya ganakini haraare lapikere-aara, a naba ndaan elva: «Wayak-wáyá emtu ká mbembe ba laŋje?», a ba ɳane, á elvan ge ɳane.

⁷ A ba zhel na á elvan ge ɳane: «Á eksitá ware-aaruwa kwa á dem derve am iga a gejava á yáwe malum-aaruwa? Ba kelaa má yá wava ge duwa, caare ba damda ura umele zuŋjwe arge iya.»

⁸ A ba Yaisu á elvan ge ɳane: «Ettse, fadantefáfá buce á ɳa, ezzlálá á da.»

⁹ Kertenj a naba mbehe, a tsetehe, a fasante buce-aara, anjkwa á zlálá ba uwe keni á maganka.

Amá vacite ḷanna wá, kwaskwe á puwansepue.

¹⁰ Adaba una ḷanna, a ba male-aha á Yahudiya-aha tá elvan ge zhel ḷanna: «Vatena kwaskwe á puwansepue, an piya am *tawrait ganakini ká sepa buce á ḷna vatena ge da.»

¹¹ A ba zhel na á elvan ge itare: «Iya a binaa ba edda una a mbiyaahē na ettse, fasantefáfá buce á ḷna, ezzlálá á dá.»

¹² Ta ndavanuhe, a ba itare tá elvan ge ḷane: «Ware ḷane edda una ni a bakaa fasantefáfá buce á ḷna, ezzlálá na?»

¹³ Zhel na a mbanaa Yaisu na keni, diyaaka edda una ni a mbanaa am lapikere ḷanna. Adaba a zlalá watsewatse Yaisu am tate ḷanna, a kuva kwakyire á emnde.

¹⁴ Shekwaashekwa maa, Yaisu a duhe ádeza dawale ḷanna am *mashidi yaikke. A ba ḷane á elvan ge ḷane: «Kina wá, mbákmbe. Manjka haypa mazla-aara geni a shaŋka una jauje ge una ḷanna.»

¹⁵ Mazla-aara a naba disehe geni ndza a tsantaan ḷane áte lapikere na, a de ba áza mala-aha á Yahudiya-aha, a ba ḷane á elvan ge itare: «Ndza a mbiyaa ba Yaisu am lapikere-aaruwa.»

¹⁶ Adaba una ḷanna, male-aha á Yahudiya-aha ta naba gwarhe ge Yaisu an elva, geni a magán ge uwe una an kwaskwe á puwansepue.

¹⁷ Amá a ba Yaisu á elvan ge itare: «Edderwa wá, ma vaatara keni á maga ba slera. Adaba una

ŋanna, iya sey ba yá emmaga.»

¹⁸ Elva-aara ŋanna a de vaterte ba ŋgwádáva zlabe ádaliye geni sey tá janaaja shifa-aara. Adaba a ba itare: «Faaka zherwe áte kwaskwe á puwansepuwe-ka palle, a bantsa ŋane, Dadaamiya Eddenjara, a ganve ire-aara kalkale an Dadaamiya.»

*Hákuma á *Ura á emnde bademme*

¹⁹ A ba Yaisu á elvan ge itare zlabe ádaliye: «Yá ndaakur ba jirire: Baaka názu yá maganá iya an ire-aaruwa ya Egdzere, sey ya naaná á ba áza Edderwa. Bademme á názena ni á maganá Dada, Egdzere keni á maga ba ŋane una ŋanna.

²⁰ Adaba Dada wayawáyá jipu an Egdza-aara. Ankwa á kwaranse názena á maganá ŋane bademme. Duksa yaikke a jauje ba ge una keni watse á kwaransekware. Á tsaame najipu na watse kwá maganá kure.

²¹ Ba seke una ni Edderwa ankwa á tsatertetse emnde na ba seke tá an emtsa, ankwa á vaterte shifa na wá, Egdza-aara keni ba estuwa, a naba vante shifa ge edda una á kataná ŋane.

²² Baaka edda una ni á de kyáná Edderwa shairiya-aara. Bademme á shairiya a fanem am erva ge Egdza-aara.

²³ A magaa una geni emnde bademme a farfa zherwe áte Egdza-aara keni, ba seke una tá ankwa fáná áte ŋane na. Edda una faaka zherwe áte Egdzere wá, faaka á ba áte Eddenjara na a belanaa na ŋane na.

²⁴ «Yá ndaakur ba jirire: Ma ware una a cenvaa elva-aaruwa, a fetaarehe áte edda una a

belibela na, edda-aara shánsha shifa na á zleka na. Baaka shairiya áte edda-aara cekideki, ñane dedde am emtsa, daada am tate á shifa na á zleka na.

²⁵ Yá ndaakur ba jirire: Anjkwa á sawa sarte umele, ba kina keni ba seke samsa. Am sarte ñanna wá, emnde na ba seke tá an emtsa na watse tá cenáncena kwárá á *Egdza á Dadaamiya. Ma a cenanaa ware kwárá-aara keni á gevge an shifa.

²⁶ Ba seke una ni an hákuma Edderwa ge tsante ura, á gev an shifa na wá, a vante hákuma ge Egdza-aara keni, geni á tsante ura, á ganve an shifa.

²⁷ A vante hákuma á kyá shairiya ge Egdza-aara keni, adaba Egdza-aara ñanna *Ura á emnde bademme.

²⁸ Magauka najipu á una ñanna cekideki. Adaba anjkwa á sawa sarte umele, ba emnde na tá an emtsa, tá am irekhye keni, watse tá cenáncena kwárá-aara,

²⁹ watse tá sesse. Emnde na ni ndza ta magaa shagerire na, watse tá tse ge shaa shifa na á zleka na. Amá emnde na ndza ta magaa shagerkire wá, itare watse tá tse ge dem zlaða.»

*Seyde-aha á Yaisu *Almasiihu*

³⁰ A ba Yaisu zlabe ádaliye: «Iya an ire-aaruwa wá, ba uwe keni yá dzegwánka emmága-aara, sey má biyánba Dadaamiya. Daaci shairiya na yá kyáná ya wá, shairiya a jirire. Adaba yá kyáná áte una yá kataná ya-ka, yá kyáná áte una á kataná edda-una a belibela.

³¹ Máki ya seyde á ire-aaruwa ba iya, tá dise estara kena emnde jirire-aaruwa?

³² Amá aŋkwa ura umele sleseyde-aaruwa ɻane. Diyandiya seydire na á maganá ɻane áte ya jirire.

³³ Ndza kwa belaa emnde á deza Yuhanna, ɻane keni maganaamaga seydire áte edda una ni ɻane jirire na.

³⁴ Yá aŋkwa sá elva á Yuhanna antara seydire-aara á sem ire á kure na wá, ba geni kwá shánsha sawari, kwá lyelya shifa á kure. Iya ya baaka an wedere á seydire na á maganá urimagwe áte ya.

³⁵ Yuhanna wá, ɻane ndza ba seke parakkire, ndza á mbe am dágave á kure, ndza kwa higa an ɻane am sarte cekwaanġudí.

³⁶ Iya wá, aŋkwa seydire yaikke áte ya, jauje ge una a maganaa Yuhanna. Slera na a beliyya Edderwa ge ɻane, yá aŋkwa maganá ya na wá, á maganá ba slera-aaruwa ɻanna seydire áte ya, geni ya slebela á Dadaamiya.

³⁷ Ba Edderwa ɻanna a belibela na keni maganaamaga seydire-aara áte ya, amá kure cenakuránka kwárá-aara, nakuránka ɻane an ice á kure keni.

³⁸ Daaci ɻakurnaaka elva-aara am kure, adaba fakurtarka áte Egdza-aara na a belanaa ɻane.

³⁹ Kwá aŋkwa ndá wakita á Dadaamiya, adaba aŋkwa am ire á kure geni watse kwá shá shifa na á zleka na. Ay degiya wakita á Dadaamiya ɻanna á ndá ba elva-aaruwa.

⁴⁰ Aley kure wayakurka sezerwa ganakini kwá shánsha shifa ba jirire.

41 «Yá kátá yaikkireka ya áza emnde.

42 Amá duksa palle wá, am ervaunjde á kure wá, wayakurka kure an Dadaamiya dekideki.

43 Iya, ya sawa an elva á Edderwa, lyiyakurika dekideki, amá má samsa ura umele á ba an ire-aara wá, kwá ellyiya.

44 Ma ware á kure keni á kátá ba gálá áza emnde, kwá panjka ni á galákurá ba Dadaamiya palle. Ay una ni, kwá fetaare estara kena áte ya?

45 Amá bawánka zlabe am ervaunjde á kure, geni watse yá de icakuraare sera áza Edderwa. Edda una watse á de icakuraare sera wá, Muusa na kwa fetaare kure an ñane na.

46 Amá ma andze fakurtarfe áte Muusa ba jirire wá, iya keni ma kwá fetarfe áte ya. Adaba názena a puwetaa Muusa na á ndá ba elva-aaruwa.

47 Am fakurtareka áte názena a puwetaa ñane, kwá fetaare estara kena áte elva na yá ndaná ya?»

6

Yaisu a zateru náza zá ge zala debu ilyebe

(Mat. 14:13-21; Mark. 6:30-44; Luka 9:10-17)

1 Am iga á una ñanna maa, a tsetehe ge Yaisu, a zlalehe a dete iga a guwa á Galili. Tibariyas keni tá dáchá ba háye na am guwa ñanna.

2 Emnde kwakya ta ñabemhe á dem tate ñanna, adaba naránna najipu-aha na a maganaa ñane, a naba mbateraahe emnde na lapika vuwa-aatare.

3 Yaisu antara pukura-aha-aara ta ñaletaa áte egdza wa, ta de njehe.

⁴ Muñri á Yahudiya-aha na tá dáná an *Paska na keni herzhavteherzhe.

⁵ Yaisu a kante ice wá, á zhárá ba dikele á emnde tá ankwá dezenjara. A ba ñane á elvan ge Filip: «Mí de sháná áme náza zá na á se hyaterhye ge emnde na?»

⁶ A ndán ba ge cena názu am mbuwe á Filip ka wá, ñane diyaadiya názena ni watse á maganá ñane.

⁷ A ñwanante ge Filip, a ba ñane á elvan ge ñane: «Ma mi shekweve náza zá á gursa deremke keni á hyeteka dekiðeki áte emnde, máki má kátá ma ware-aatare keni a shánsha cekwa.»

⁸ A ba Andere egdza emmenjara ge Simaun Piyer, palle á pukura-aha-aara, a ba ñane á elvan ge ñane:

⁹ «Náwa ankwá egdze umele áhuna an depain ilyebe antara kelfe buwa, amá keni á magaterá uwe kena ge dikele á emnde na?»

¹⁰ Daaci a ba Yaisu á elvan ge pukura-aha-aara: «Bawateránba ge emnde a njarinja bademme áte másá.» Adaba kwakya másá am tate ñanna shagera ge nja átekwa. Tá naba njehe ge emnde, kezlakula á zála á maga debu ilyebe.

¹¹ Yaisu a lyevaa depain na, a slafan we-aara ge Dadaamiya, daaci a kazlanve, a tegateraa ge emnde na tá njanja áte másá na. Arge kelfe keni a magán ba estuwa. Bademme á emnde zaruze á ba áte hude-aatare.

¹² Hyaterhye ge emnde bademme maa, a ba Yaisu á elvan ge pukura-aha-aara: «Jawanmárje ge jugena-aara na bademme, a badzhevka ba palle keni.»

¹³ Depaiŋ ilyebe ɳanna á hyaterhe ge emnde, baira jauje. Jarantejáhá jugena-aara, a netaa kenday sadadde kelaawa ju buwa.

¹⁴ Naránna emnde najipu na a maganaa Yaisu maa, a ba itare ba parakke: «Zhel na wá, ba jirire ba ɳane nabi na ta bantsa watse á sawa á sem duniya na.»

¹⁵ Daaci diyeddiye Yaisu ganakini watse tá se fáná am sleksire á ba áte laarire, a zlalehe zlabe ádaliye á dete ire á egdza wa, ba ɳane palle.

Yaisu á zlala an sera áte haya.

(Mat. 14:22-23; Mark. 6:45-52)

¹⁶ Eblyabelya vaciya maa, ta tsekwese ge pukura-aha-aara á sawa áte wa, ásete we á haye,

¹⁷ ta demhe am paare á yawe ge dem Kafarnáhum. Gevge vayiya, amá zlabe samka Yaisu emtsaade.

¹⁸ A tsetehe ge válale, bademme á haye á vaza.

¹⁹ Bakarvaabáká paare, á maga kilaumaiter ilyebe, ma uŋkwahe keni wá, tá zhárá ba Yaisu am iga-aatare, á zlála áte yawe, á dezetare tá am paare na. Daaci bademme-aatare ɳáteráŋa lyawa.

²⁰ Amá «A wakurka lyawa,» a ba Yaisu á elvan ge itare, «degiya ba iya.»

²¹ Ba itare keni varanteve baráma ge dem paare wá, tá zhárá ba tá áte we á guwa am tate na tá kátá demkwa itare na.

Emnde tá aŋkwa a tataya Yaisu

²² Mákuralla-aara maa, ba kelaa á emnde na ta geyaa áte iga a guwa na, ta fantau ge tataya Yaisu. Amá diyardiya ganakini ndza baaka paare

umele dækideki am tate njanna, sey ba palle na tazlalaa pukura-aha an njane na. Diyardiya geni damka Yaisu am paare njanna.

²³ Daaci ta naba demhe ge paare-aha umele á da am Tibairiyas á ba á dem tate njanna Yaakadada a slafanaa we ge Dadaamiya arge náza za, a hyaterhe an njane na.

²⁴ Emnde tá ezzhara wá, ma Yaisu, ma pukura-aha-aara keni bademme ta baaaka. Ta naba demhe am paare-aha njanna, ta zlálá á dem Kafarnahum, ta de zharanaa áhuwa.

Yaisu dafa na á fá shifa á jirire am ura

²⁵ Sawa-aatare wá, ta se bera Yaisu áte we á guwa. Ta ndavanuhe, a ba itare: «Ka sawa vaatara á sehuna Malum?»

²⁶ A ba Yaisu á elvan ge itare: «Yá ndaakur ba jirire: Kwá tatayiyá adaba ba náza za na ya zukurwa ya, kwa yanaa ba kure na. Cenakuránka ba názara keni am názena yá kátá bakurná ya an najipu-aaruwa.

²⁷ Shunjulauka náza za na á shekwaaka bádza na, shunjulaushunjula una á badzeka dækideki, á vante shifa na á zleka na ge ura. Náza za njanna yá vakurta ba iya *Ura á emnde bademme, yá vakurte an hákuma na a vita Edderwa Dadaamiya.»

²⁸ Ta ndavanuhe, a ba itare tá elvan ge njane: «Njá shunjula slera-ara una á kataná Dadaamiya na?»

²⁹ A njwaterante, a ba njane «Náwa slera na á kataná Dadaamiya ázekure: slera á kure wá, ba kwá fetare áte edda una a belanaa njane».»

30 A ba itare tá elvan ge njane: «Máki estuwa wá, maranjeránmárá najipu na ni njá diyakse átekwa geni a belakaa Dadaamiya, njá nanaana an ice á njere, lauktu njá faktarfe.

31 Werre wá, eggye-aha á njere ndza zaruze mannu am kaamba, anjkwa elva-aara am wakita á Dadaamiya, a ba njane: A vaterte náza za á sawa am samaya.»

32 A ba Yaisu á elvan ge itare: «Degiya ba mannu njanna keni ndza a vakurtaa Muusa ka, amá náwa Edderwa anjkwa á vakurte náza za á jirire á sawa am samaya.

33 Adaba náza za na ni á vakurta Dadaamiya na wá, ba njane edda una a sawa am samaya na. Á vanterta ba njane shifa ge emnde.»

34 Daaci a ba itare tá elvan ge njane: «Malum, vanjerteva náza za njanna ba kelaazare.»

35 A ba Yaisu á elvan ge itare: «Ba iya una ya dafa na á vante shifa ge ura. Ma ware una a sezerwa, a fetarhe áte ya, á wanka waya antara ndera dekideki.

36 Ya ndakurndáha tsa, kure keni nakurina tsa, aley fakurtareka áte ya.

37 Bademme á emnde na ni a vitaa Edderwa na watse tá sáwá ázerwa. Ma a semaa ware á sezerwa keni yá baŋka dekideki.

38 Adaba sanka á sawa am samaya ge se maga názena yá kataná ya, amá názena á kataná edda una a belibela.

39 Náwa názena ni á kataná edda una a belibela na: Emnde na ni a vitá njane na, yá kedanaaka ba palle keni. Am halavuwa á duniya, yá tsatertetse bademme am faya.

40 Názena á kataná Edderwa wá, bademme á emnde na ni ta naa ya Egdza-aara, ta fetarhe áte ya na, tá shansha shifa na á zleka na. Am halavuwa á duniya, yá tsatertetse am faya.»

41 Daaci farantaufe Yahudiya ge wesha elva áte Yaisu, adaba a bantsa njane: «Ya náza za na a tsekwaá á sawa am samaya.»

42 Ta bantsa itare: «Abi Yaisu njara ba njane, ba njane una egdza á Yusufa? Diyanjerdiya tara eddeñara an emmenjara. Ay ni a ba njane a sawa am samaya?»

43 A ba Yaisu á elvan ge itare: «Weshauka elva am dágave á kure ba dey.

44 Baaka ura á dzegwándzegwa ba njane an ire-aara sezerwa, sey á tadáná Edderwa na a beliyaa á sem duniya na. Ma ware una a sezerwa keni sey yá tsantetse am faya am halavuwa á duniya.

45 Ankwa puwatepuwa nabi-aha, a ba itare: Dadaamiya watse á kwaratersekware ba njane elva-aara ge emnde. Daaci edda una máki faafa hyema am elva á Edderwa njanna, lyevaalya wá, njane á sáwá ásezerwa.

46 Una á banka ganakini ankwa ura nanna Dadaamiya. Baaka dekideki. Sey edda una a sawaa am samaya na. Njane wá, nanna adaba Eddeñara.

47 «Yá ndaakur ba jirire: Ma a fetaare ware áte ya keni, shánsha shifa na á zleka na.

48 Ba iya una ya dafa na á fá shifa á jirire am ura na.

49 Eggye-aha á kure ta zu dafa na tá dáná

an mannu na am kaamba, aley keni ba emtsaremtsa.

⁵⁰ Amá náwa dafa na ni a tsekwa á sawa am samaya, ma a zuwaa ware dafa ηanna keni a emtseka dekideki.

⁵¹ Ba iya una ya dafa ηanna a tsekwaan á sawa am samaya, á vante shifa ge ura na. Ma a zuwaa ware dafa ηanna keni á shánsha shifa na á zleka na. Dafa ηanna yá vantá ya na wá, vuwa-aaruwa ba ge iya, yá vanterte ge emnde a duniya bademme, ganakini tá shánsha shifa an ηane.»

⁵² Elva ηanna a tsante elva yaikke am dágave á Yahudiya-aha. A ba itare am dágave-aatare: «Á vamite estara vuwa-aara geni mí ezza na?»

⁵³ A ba Yaisu á elvan ge itare: «Yá ndaakur ba jirire: Máki zakuruka hyuwa á vuwa-aaruwa, shakuruka uzhe-aaruwa, iya *Ura á emnde bademme, kwa baaka an shifa am kure dekideki.

⁵⁴ Edda una á zá hyuwa á vuwa-aaruwa, á shá uzhe-aaruwa keni wá, shánsha shifa na á sleka na, am halavuwa á duniya yá tsantetse edda-aara am faya.

⁵⁵ Adaba ba iya una ya dafa á jirire, uzhe-aaruwa keni náza shá á jirire.

⁵⁶ Daaci ma ware una aŋkwa á zá hyuwa á vuwa-aaruwa, aŋkwa á shá uzhe-aaruwa, edda-aara ηanna slenja á ba áte vuwa-aaruwa, iya keni yá aŋkwa antara ηane.

⁵⁷ Edderwa na a beliyaa ηane na wá, edda á shifa ba ηane, a njiyaa ba ηane an shifa. Ba duksa palle ge edda una á zá hyuwa á vuwa-aaruwa keni, yá njanaanja edda-aara an shifa.

58 Una ḥanna dafa á jirire na ni a tsekwaá á sawa am samaya; gergere antara una ndza ta zanaa eggye-aha á kure am kaamba werre. Itare sharánka shifa a jirire an ḥane. Amá dafa na yá teganá ya wá, ma a zuwaa ware keni á shá shifa na á zleka na an ḥane.»

59 Elva-aha ḥanna a kwaratersaa Yaisu ge emnde am *mashidi á Yahudiya-aha am Kafarnahum.

Elva na á fá shifa a jirire am ura

60 Am iga a elva ḥanna maa, emnde kwakya á ba am emnde a daba Yaisu, ta bántsa: Elva na degdege, á dzegwánka ura.

61 Nánna Yaisu ganakini tá wesha elva emnde a daba ḥane am dagave-aatare, a ba ḥane á elvan ge itare: «Á wákurá ba elva-aaruwa na emtu am ervaunjde?

62 Má watse nakuránnna aŋkwa á zlálá *Ura á emnde bademme á dem tate na ndza a sawa átekwa mu, watse kwá bá uwe?

63 Á vantá ba Shedekwe á Dadaamiya shifa ge ura. Slera á emndimagwaha an ndzedá-aatareka una. Daaci elva-aaruwa na yá aŋkwa á bakurná ya na wá, Shedekwe ḥara ba ḥane, shifa ḥara ba ḥane.

64 Amá tá aŋkwa emnde na fartarka am dágave á kure.» Adaba á ba am fantaufe keni Yaisu diyaadiya emnde na watse tá fetareka na, diyaadiya edda una watse á de vela ḥane keni.

65 A farhe zlabé ádaliye, a ba ḥane: «Ya bakurnaa adaba una ḥanna, a ba iya, baaka ura

á dzegwándzegwa ba ηane an ire-aara sezerwa, sey máki a tafanaa Edderwa.»

⁶⁶ A fantau á ba am sarte ηanna, emnde a fetarfe kwakya ta yaa daba Yaisu, zlalarka antara ηane mazla-aara.

⁶⁷ A ba Yaisu á elvan ge pukura-aha-aara kelaawa ju buwa: «Kure keni kwá kátá yiya emtu?»

⁶⁸ A ηwanante ge Simaun Piyer, a ba ηane á elvan ge ηane: «Yaakadada, ηá shá shifa na á zleka na á ba am elva á ηa palle, ηá de daba ware umele?»

⁶⁹ Nere wá, fajertarfe. Adaba diyajerdiya ganakini ba ka una ka sáwá áza Dadaamiya, ka cufedſde.»

⁷⁰ A ba Yaisu á elvan ge itare: «Kwa emnde kelaawa ju buwa na, ábi ya dzerakursaa ba iya? Ay aŋkwa ura palle am kure, ηane ura á shaitaine.»

⁷¹ Una ηanna wá, a ndanaa áte Yahuda egdza á Simaun Iskariyaut. Adaba Yahuda ηanna, ηane keni ba palle á pukura-aha á Yaisu kelaawa ju buwa tsa, amá a velanaa ba ηane Yaisu.

7

Egdzar mama-aha-ηara ge Yaisu fartareka áte ηane

¹ Am iga á una ηanna maa, Yaisu aŋkwa á já daba á ba am kwárá á Galili, wayaaka de nja am Yahudiya mazla-aara, adaba Yahudiya-aha tá aŋkwa tsagwada ba ηane ge ja ba shifa-aara.

² Herzhapteherzhe muŋri á Yahudiya-aha na tá daháná an muŋri á *bere á kacakaca maa,

3 a ba egdzar mama-aha-ŋara tá elvan ge ŋane: «Yánya dágave na mazla-aara, tsetse ezzlálá á dem Yahudiya, a de naránna emnde á ŋa na tá áhuwa keni slera á ŋa.

4 Adaba edda una ni á kátá emnde bademme tá diyeddiye ŋane wá, á shebeka ire-aara. Ábi ká maga najipu-aha á ba ka? Shagera ba ká de maganaamaga una ŋanna á katafke á nalga á emnde wá, lauktu tá diyaksediye.»

5 Ba egdzar mama-aha-ŋara keni fartareka áte ŋane dékideki.

6 A ba Yaisu á elvan ge itare: «Náza á kure wá, ma sarte-ara keni bademme ba shagera. Iya wá, yá duka á dem muŋri ŋanna, adaba zlabe samka sarte-aaruwa emtsaadé.»

7 Kure wá, emnde a duniya tá dzegwánka fákurá áte kelaadire. Amá iya wá, wayarika emnde a duniya, adaba yá márá shagerkire á slera-aatare á segashe.

8 Ekkure wá, daumbare á dem muŋri. Amá iya wá, yá duka adaba zlabe samka sarte-aaruwa emtsaadé.»

9 A ndaterse una ŋanna, a njehe am kwárá á Galili, ŋane zlalaaka.

*Yaisu am muŋri á *bere-aha á kacakaca*

10 Zlarzlálá egdzar mama-aha-ŋara á de zá muŋri ŋanna maa, shebanve ire-aara atuge ice-aatare ŋane keni a duhe á dem muŋri ŋanna, amá wá, marateranka ire-aara ge emnde.

11 Male-aha á Yahudiya-aha tá aŋkwa tataya ba Yaisu am muŋri ŋanna, tá aŋkwa enndáva am dágave á emnde: «Kwa naaná áme Yaisu?»

¹² Daaci bademme á emnde am munri ηanna, tá ndáhá ba elva á Yaisu am dágave-aatare an gá kwárá. A ba emnde umele: «Yaisu ηanna wá, ura maggwe.» A ba emnde umele: «Zhel ηanna slekeda emnde.»

¹³ Amá bademme á una ηanna tá ndaaná á ba an ila, adaba tá kuva a cenanáterka male-aha á Yahudiya-aha.

¹⁴ Amá am dagave á munri wá, tá zhárá ba dámda Yaisu á dem *mashidi yaikke am Urusaliima, anjkwa á ndater elva ge emnde.

¹⁵ Tá maga ba najipu-aara Yahudiya-aha. Ta bántsa itare: «Zhel na mu a shanaa ámē ηane diya estuwa na, wallá a ndaase laya á malumireka, uweka?»

¹⁶ A ba Yaisu á elvan ge itare: «Elva na yá tsakaná ya na wá, yá ndaaná ya an ire-aaruka, elva-aha ηanna á sáwá áza Dadaamiya na a belibela na.

¹⁷ Edda una ni á kátá mága názena á kataná Dadaamiya wá, á naba diyeddiye elva-aaruwa na, tara a sawa áza Dadaamiya, an tara yá ndaaná ba iya an ndzeda-aaruwa keni.

¹⁸ Edda una ni á ndáhá ba elva á ire-aara, á kataná yaikkire ge ire-aara. Amá edda una á kataná yaikkire ge edda una a belanaa ηane wá, slejirire ba ηane, baaka zlerma am ηane dekideki.

¹⁹ Sakuránka Muusa *tawraita emtu? Ay ábi ba palle á kure keni baaka edda una cfabátedaba shairiya-aha na am hude-aara. Ya gu uwe kena kwá kátá jija na?»

²⁰ A ba emnde na tá am jáháva, tá elvan ge

Yaisu: «Ká an shaitaine emtu? Ware ḷane á kátá jagja na?»

²¹ A ba Yaisu á elvan ge itare: «Ya magaa ba slera palle an kwaskwe á puwansepue, amá bademme á kure kwá maga ba najipu-aara.

²² A ba Muusa am *tawraita wá: Kwá belá egdzere am shedekwe am hare ge tiisire. Ge jirire wá, a fantauwa Muusa ka, ta fantau am eggye-aha á kure werre. Adaba elva á Muusa ḷanna wá, kwá aŋkwa belá egdzere am shedekwe ma an kwaskwe á puwansepue keni.

²³ Má kwá aŋkwa maga una ḷanna an kwaskwe á puwansepue geni a badzevka tawraita á Muusa, sakwa ura lapika vuwa-aara emtu? Labára kwá ica ervaunjde áte ya geni labára ya mbá ura an kwaskwe á puwansepue, ura lapika vuwa-aara tsa?

²⁴ Yawánya mága jeba una. Zharauka kure názena áte iga na, amá magaumága jirire.»

*Watse ba Yaisu una *Almasiihu na emtu?*

²⁵ A ba emnde a Urusaliima: «Edda una tá tatayán ge ja ba shifa-aara na ḷane ka una? *

²⁶ Aŋkwa á ndá elva-aara ba parakke mazla-aara, baaka ura á piyantepiya. Watse diyareddiye male-aha á miya ganakini ba ḷane una *Almasiihu ka?

²⁷ Amá keni estuweka. Má watse samsa Almasiihu wá, watse baaka ura á diyeddiye tate na a sawa átekwa. Amá náza á zhel na diyamidiya bademme tate na ni á sawa ḷane átekwa.»

²⁸ Am sarte ḷanna maa, Yaisu aŋkwa á ndater elva ge emnde am *mashidi yaikke. A kante kwárá, a ba ḷane á elvan ge itare: «Kina

diyakuridiya emtu ba jirire? Diyakurdiya emtu tate na ya sawa átekwa? Iya wá, sinka ba ya an ire-aaruwa, anjkwa edda una a belibela, diyakurka ba kure. Edda-aara ñanna ura jirire seke ñane baaka.

²⁹ Iya wá, diyandiya edda-aara, adaba ya sawa ázenjara, a beliyaa ba ñane.»

³⁰ Tá kátá ekseksa, amá baaka ura dzegwándzegwa fanve erva, adaba zlabe samka sarte-aara.

³¹ Mbate kwakya emnde na fartarefe áte ñane am jáháva ñanna. Ta bantsa itare: «Una ni ta bantsa watse á sawa *Almasiihu umele, á se maga najipu-aha na á jauje ge náza á zhel na zlabe ádaliye?»

*Kwakwane-aha á *Farisa-aha antara male-aha
á *liman-aha tá de eksa Yaisu*

³² Cenaráncena *Farisa-aha elva na tá anjkwa ndaaná emnde áte Yaisu an ila maa, ta naba magaa sawari antara male-aha á *liman-aha, daaci ta naba puwaa emnde a ufa mashidi á de eksa Yaisu na.

³³ Nánna Yaisu estuwa, a ba ñane á elvan ge emnde: «Iya wá, yá haraaka kwakya ázekure mazla-aara, yá eptsá ádeza edda una a belibela na.

³⁴ Watse kwá tatayitátaya, amá watse kwá shika, adaba kwá taa daaka á dem tate na yá detekwa ya.»

³⁵ A ba Yahudiya-aha am dágave-aatare: «Watse á deme kena ñane ni, miya mi taa daaka na? Watse á zlálá ádeza Yahudiya-aha á miya na

zlalarzlálá á dem dágave á Yunaniŋkau-aha na,
ge magateraa waazu ge Yunaniŋkau-aha ka?

³⁶ Elva na a bantsa ɻjane ni, watse kwá tatayitátaya, amá watse kwá shika, adaba kwá taa daaka á dem tate na yá detekwa ya, a ba ɻjane na mu, á kátá ba uwe ɻjane?»

Haye na á vante shifa ge ura

³⁷ Daaci kwaskwe na ni á zle muŋri ɻjanna átekwa na wá, jauje ge hare-aha umele bademme am muŋri ɻjanna. Vacite ɻjanna maa, a tsetehe ge Yaisu, a tsaahe am dágave á emnde, a kante kwárá ba shagera, a ba ɻjane á elvan ge emnde: «Ma á wáná ndera ge ware keni a se shushe ázerwa.

³⁸ Ma a fetaara ware áte ya keni, a jerje háye am edda-aara, háye na ni á vante shifa ge ura á degeza am edda-aara. Una názu a ndaana wakita á Dadaamiya.»

³⁹ Yaisu á ndá elva a Shedekwe Cudedde na watse tá sháná emnde a fetarfe. Am sarte ɻjanna zlabe sharánka Shedekwe Cudedde emtsaadé, adaba zlabe demka Yaisu am yaikkire-aara.

Bademme an tega ye á emnde áte Yaisu

⁴⁰ Am sarte na cenanervaacena emnde a jáháva elva-aara ɻjanna maa, a ba emnde umele-aatare: «Zhel na, ba jirire ba ɻjane nabi na ta baa watse á sawa na.»

⁴¹ A ba emnde umele: «*Almasiihu na ba ɻjane.» A ba emnde umele zlabe adaliye: «Almasiihu na tá enndá na á jesare am Galili ka.

⁴² Adaba a ba wakita á Dadaamiya wá, Almasiihu á de jesare á ba am dágave á emnde a jeba

á *Dawuda, á jesare am Baytilama ekse na ndza
á njá amkwa Dawuda ḷanna.»

⁴³ Bademme á ye á emnde am jáháva gevge
gergere am elva a Yaisu ḷanna.

⁴⁴ Emnde umele am dágave-aatare tá kátá
eksa Yaisu, amá baaka ura dzegwándezegwa
fanve erva.

Male-aha á Yahudiya-aha fartarka áte Yaisu

⁴⁵ Daaci eptsaraapetsa kwakwane-aha á
*Farisa-aha, antara male-aha á *liman-aha na
ba estuwa á dezetare. Ta de ndavateruhe ge
emnde na, a ba itare tá elvan ge itare: «Labára
sakuránka Yaisu na?»

⁴⁶ Tá ḷwaterante ge emnde na, a ba itare:
«Kay! Zhel ḷanna ba vaci palle keni ce-
najeránka ura á ndáhá elva seke ḷane.»

⁴⁷ A ba Farisa-aha tá elvan ge itare: «Kure keni
watse badakurubade zhel na ka?

⁴⁸ Kwa nanna fartarfe male-aha, antara Farisa-
aha á ḷere áte ḷane emtu?

⁴⁹ Ábi sey tá fetaara ba ḷgudí-aha áte ḷane,
emnde na diyarka *tawraitā dēkideki, tá an
nyainye áza Dadaamiya na.»

⁵⁰ Amá aŋkwa Nikaudaimus na ndza a deza
Yaisu an vayiya na am dagave-aatare, ḷane keni
ba palle á Farisa-aha na tá áhuwa ḷanna, a ba
᷄ane á elvan ge itare:

⁵¹ «Ay degiya am tawraitá á miya wá, mi
taa ḷgudéka ura ba estuwa, sey máki cenami-
vaacena elva am mbuwe-aara antara názena a
guwaa ḷane.»

⁵² A ba itare tá elvan ge Nikaudaimus: «Ekka
keni ka ura á Galili emtu a gá? Eppákyá názu

am hude á wakita má watse ká shánsha ba palle
keni nabi na a jesaare am Galili!»

((
⁵³ Am iga á una ḥanna maa, ma ware keni a eksaa ba baráma de mba-aara.

8

Mukse na ta ekseva am gwardzire

¹ Yaisu wá, a dete ire á Wa Anyaranyara.

² Ba enly-a-waabere wá, a tsekwese, a eptsá á ba dem *mashidi yaikke suuwe, a de njehe, ta duhe ge emnde ádezenjara, a fantau ge vaterte sera á elva.

³ Daaci malum-aha á *tawraita antara *Farisa-aha ta naba sanaa mukse ta ekseva am gwardzire, ta tsa mukse na á katafke á emnde bademme.

⁴ Daaci ta ndavanu elva ge Yaisu: «Malum,» a ba itare, tá elvan ge ḥane: «Náwa mukse na wá, ḥa eksevaa am gwardzire.

⁵ Názu a banjernaa Muusa am *tawraita wá, mukse na á maga jeba una wá, ba tá ja shifa-aara an nákwá. Ekka mu ázara á ba elva á ḥa?»

⁶ Ta banaa una ba geni tá tsagwadaná an ḥane, geni tá shánsha elva na an dzálá am mbuwe-aara. Amá a gaavehe ge Yaisu, áŋkwa á puwa áte haha an gulanda-aara.

⁷ Am itare yaráンka ndáva na, á kante ire Yaisu, a ba ḥane á elvan ge itare: «Máki aŋkwa edda una ndza maganaaka haypa dekideki am kure wá, a fantaufe edda-aara zuŋjwe ge dzega mukse na an nákwá.»

⁸ A ndaase una ɳanna, a gaavehe zlabe ádaliye, aŋkwa á puwa áte haha an gulanda-aara.

⁹ Ba ta cennaa elva ɳanna wá, ta fantau ge zlálá an palpale, ta fantuwa male zuŋjwe, a jauwa ba mukse na palle á tse á katafke á Yaisu.

¹⁰ A kante ire Yaisu, a ba ɳane á elvan ge mukse ɳanna: «Tá áme emnde na? Baaka edda una dzegwándzegwa ɳgudakŋguda emtu?»

¹¹ A ɳwanante ge mukse na, a ba ɳane: «Baaka degiya malum.» A ba Yaisu á elvan ge ɳane: «Iya keni yá ɳgudan̄ka. Ezziłlá, amá dalika á maga haypa.»))

Yaisu wá, parakkire ge duniya

¹² A ba Yaisu zlabe ádaliye á elvan ge emnde: «Ba iya una ya parakkire ge duniya. Ma a dabiyyaa ware keni á shánsha parakkire na á vante shifa ge ura na, edda-aara á zlaleka am tabedammire mazla-aara.»

¹³ A ba *Farisa-aha tá elvan ge ɳane: «Ká aŋkwa á maganá ba ka seydire áte ire á ɳa na wá, elva á ɳa ɳanna jirireka dekideki.»

¹⁴ A ba Yaisu á elvan ge itare: «Ma yá maganá ba ya seydire áte ire-aaruwa keni, elva-aaruwa jirire. Adsaba diyandiya tate na ya sawa átekwa, diyandiya tate na yá zlálá ádetekwa. Amá kure diyakurka ma tate na ni ya sawa átekwa, ma tate na yá zlálá ádetekwa keni.

¹⁵ Kure kwá naba icanve elva áte ura, áte una kwá kataná kure emndimagwaha, amá iya yá ɳgudeka ura dekideki.

¹⁶ Ma ya icanve elva áte ura keni, yá maganá á ba an jirire, adsaba ganevka an ire-aaruwa am

elva ɳanna, amá aŋkwa Edderwa na a belibela na antara ya.

¹⁷ Aŋkwa an puwa am *tawraita á kure, a ba ɳane: Máki seyde-aha buwa ta ndaase ba elva palle wá, elva-aatare jirire.

¹⁸ Náwa yá aŋkwa maga seydire áte ire-aaruwa. Edderwa na a belibela na keni aŋkwa á maga seydire áte ya.»

¹⁹ A ba itare tá elvan ge Yaisu «Áma eddeña ɳanna?» A ba Yaisu á elvan ge itare: «Ba iya keni diyakurika sakwa Edderwa emtu? Ma andze diyakuridiya wá, ma kwá naba diyeddiye Edderwa keni.»

²⁰ Kwaye ɳane elva na Yaisu a ndater ge emnde am *mashidi yaikke, am tate na tá fá sadake á nasherire átekwa na. Baaka ura a piyante elva-aara dəkiðeki adaba zlabe samka sarte-aara emtsaadé.

Kwá taa daaka á dem tate na yá detekwa na

²¹ Daaci a ba Yaisu á elvan ge itare zlabe ádaliye: «Iya wá, yá zlálá, watse kwá tatay-itátaya, amá watse kwá shika. Watse kwá emtsa á ba am haypa-aha á kure. Kwá dzegwánka dem tate na yá detekwa ya na.»

²² A ba Yahudiya-aha am dágave-aatare: «Watse á de já ire-aara ka? Adaba a ba ɳane, kwá taa daaka á dem tate na yá detekwa.»

²³ A ba Yaisu á elvan ge itare: «Kure kwajesaare á ba am duniya na, amá iya wá, ya sawa á sa am samaya. Kure kwa ba emnde a duniya na, amá iya wá, ya ura á duniya-ka.»

²⁴ Ya bakurnaa adaba una ɳanna watse kwá emtsemtsa á ba am haypa-aha á kure. Adaba ba

jirire watse kwá emtsa á ba am haypa-aha kure máki fakurtaareka ganakini ba iya una Iya.»

²⁵ A ba itare tá elvan ge ñjane: «Ka ware?» A ñwaterante, a ba ñjane: «Ya ba edda una kwaye am fantaufe ya ndaakur ba ñjane na.

²⁶ Yá an elva kwakya ge ndanaa áte kure, ba jirire kwá taa ñezleka am elva ñjanna. Amá bademme ba jirire. Adaba yá ndaakur ba názena ya cenanaa áza edda una a belibela na.»

²⁷ Cenaránka dækideki geni á ndater elva á Eddeñjara.

²⁸ Daaci a ba Yaisu á elvan ge itare: «Vacite na ni kakuranteka *Ura á emnde bademme wá, kwá de dise ba vacite ñjanna, ganakini iya wá, ya ba Iya. Kwá de diyeddiye geni názena yá maganá ya bademme na wá, ba iya an ire-aaruwa ka. Ma yá ndáhá uwe keni, yá ndá ba názena a kwarisaa Edderwa.

²⁹ Edda una a belibela na anjkwa antara ya, á yika ya palle dækideki, adaba ma vaatara keni yá magá ba názena á kataná ñjane.»

³⁰ Ba Yaisu a ndaase una ñjanna wá, emnde kwakya fartarfe áte ñjane.

Emnde a mága haypa ta náve-aha á haypa

³¹ Daaci a ba Yaisu á elvan ge Yahudiya-aha na fartarfe áte ñjane: «Máki tsakuraatse á ba áte elva-aaruwa wá, kwa emnde-aaruwa ba jirire,

³² kure kwá diyeddiye jirire, jirire á kure á palakuraapálá. Kwá kwaraná ba kure ire á kure.»

³³ A ba itare tá elvan ge Yaisu: «Ázara a ba ka? Nere ña eggye-aha á Ibrahim miyenne, ba vaci

palle keni danjeremka am erva á ura ni, watse kwá kwaraná ba kure ire á kure, á ba ka?»

³⁴ A ba Yaisu á elvan ge itare: «Yá ndaakur ba jirire: Ma ware una á magá ba haypa na, edda-aara náve á haypa.

³⁵ Náve wá, ma estara keni á gevka ura á hude á há dékideki. Amá egdzere wá, ma vaatara keni ba ura á hude á há ḥanna.

³⁶ Daaci máki a palakuraa *Egdza á Dadaamiya am navire á kure wá, shakuránsha ire á kure ba jirire.

³⁷ Diyandiya degiya ganakini kwa egghe-aha á Ibrahima. Amá labára kena kwá lyiyeka elva-aaruwa, kwá anjkwa á tataya ja shifa-aaruwa na?

³⁸ Yá ndá ba názena ya naaná áza Edderwa, kure keni kwá magá ba názena a bakurnaa eddekure.»

³⁹ A ba itare, tá elvan ge Yaisu: «Eddeñere ba Ibrahima ge ḥere.» A ba Yaisu á elvan ge itare: «Ma andze kwa egdzara á Ibrahima ba jirire wá, ma kwá maga ba názena ndza a maganaa ḥane.

⁴⁰ Amá náwa yá anjkwa ndaakur ba jirire názena ya cenanaa ya áza Dadaamiya, aley kure kwá tataya ba já shifa-aaruwa. Ibrahima wá, ḥane magaaka una dékideki.

⁴¹ Kure kwá maga ba slera á eddekure.» A ba itare tá elvan ge ḥane: «Ḥere ḥa masagwa-aha ka dékideki, Eddeñere ba Dadaamiya palle.»

⁴² A ba Yaisu á elvan ge itare: «Ma andze ni kwa egdzara á Dadaamiya ba jirire wá, ma andze kwá wayiwáyá. Adaba iya ya sawa ázenjara ge sezekure na. Sanka ba ya an ire-aaruwa, a belyiaa ba ḥane, yá njá á ba áte ḥane áhuna na.

43 Labára ɳane á duka elva-aaruwa á dem ire á kure ɗekideki? Á duka á dem ire á kure ɗabá kwá dzegwánka cena elva-aaruwa.

44 Kure wá, eddekure ba Shaitaine. Kwá kátá maga názena á kataná eddekure. Ɗabá ɳane sleceba emnde kwaye am fakta, baaka jirire-aara ɗekideki, ɗabá baaka jirire am ɳane. Ndáhá fida wá, duksa-aara ge ɳane, ɗabá slera-aara ba fida, ɳane male á fida.

45 Amá iya wá, yá ndáhá ba jirire. Ɗabá una ɳanna wayakurika.

46 Emtu ware edda-aara am kure á sansese haypa-aaruwa parakke? Ay má yá ndá ba jirire bademme, labára kwá fetarka áte ya?

47 Ura á Dadaamiya wá, á cená elva á Dadaamiya. Amá kure kwa emnde á Dadaamiyaka. Ɗabá una ɳanna kwá feka hyema áte elva-aaruwa.»

Kwaye zlabe yareka Ibrahima anjkwa Yaisu

48 A ba Yahudiya-aha tá elvan ge Yaisu: «Ndanjerajka emtu ganakini ka wá, ka ura *Samariya? Ndza ndanjerajka emtu ganakini ká an jini am ire?»

49 A ba Yaisu á elvan ge itare: «Yá an shaitaine ka ɗekideki, yá gálá ba Edderwa, amá kure kwá anjkwa epsawipsawa.

50 Iya wá, ndanka ya ganakini a galarigálá emnde. Amá anjkwa edda una a wayiyantaa ɳane ganakini a galarigálá emnde. Daaci watse á ndaaná ba ɳane elva á kure.

51 Yá ndaakur ba jirire: Ma ware una a magaa fesarefire am elva-aaruwa, ɳane á emtseka ɗekideki.»

52 A ba Yahudiya-aha tá elvan ge njane: «Kina wá, diyanjerdiya mazla-aara geni ba jirire ká an jini am ire. Ibrahima emtsametsa, nabi-aha umele keni matsarmatsa, ekka ni má ura á maga fesarefire am elva á ña, á emtseka, á ba ka?»

53 Eggyemiya Ibrahima an ire-aara maa, emtsametsa, jakuje ge njane emtu? Nabi-aha keni emtsaremetsa, ka mu ká zhárá ire á ña ka ware?»

54 A ba Yaisu á elvan ge itare: «Máki yá galaná ba iya ire-aaruwa wá, yaikkire-aaruwa hyepka duksa cékideksi. Iya á galiya ba Edderwa. Ba njane edda una kwa bantsa kure Dadaamiya na.

55 Amá diyakurka njane njanna cékideksi. Iya wá, diyandiya. Ma ya bánba diyanka wá, ya slefida seke kure. Diyandiya ba parakke, yá anjwa á fansarefe am elva na á ndaaná njane.

56 Dadaamiya ndza a banánba ge eggerekure Ibrahima ganakini watse á hyemhye am sarte-aaruwa, a higa jipu arge elva njanna. Am sarte na marannaamará Dadaamiya, ervaunđe-aara ndza ba seke nama.»

57 A ba Yahudiya-aha tá elvan ge njane: «Ba yáwe kul ilyebe keni ká hyefka ni, ka nánna Ibrahima, a ba ka?»

58 «Yá ndaakur ba jirire,» a ba Yaisu á elvan ge itare: «Kwaye zlabe yareka Ibrahima keni yá anjwa ya.»

59 Ta naba halem nákwa am erva tá kátá eddzága maa, a naba shebevhe ge Yaisu, a sesehe am mashidi njanna.

9

Yaisu mbanaambe ura wulfe ta yán ba estuwa

¹ Daaci aŋkwa á degashe Yaisu am tate umele wá, a naa ura wulfe ta yán ba estuwa.

² Ta ndavanuhe ge pukura-aha, a ba itare tá elvan ge ɻane: «Malum, ta yanaa adaba haypa á ware zhel na wulfe? Haypa á tara eddeŋjara an emmenjara emtu? Emtu haypa-aara ba ge ɻane he?»

³ A ɻwaterante ge Yaisu, a ba ɻane á elvan ge itare: «Ta yese wulfe adaba haypa-aara ka, tara eddeŋjara an emmenjara keni haypa-aatare ka. Una a gev ba geni a naránna emnde slera yaikke na á de maganá Dadaamiya áte ɻane.

⁴ Am zlabe aŋkwa tsawe vaciya wá, magau-mimága slera á edda una a belibela na. Adaba aŋkwa á sawa vayiya, ura á dzegwánka mága slera mázla-aara.

⁵ Am sarte na zlabe yá aŋkwa am duniya na wá, ya parakkire ge duniya.»

⁶ Ba a ndaase elva ɻanna, mazle-aara a naba kyefaa nyaihe á dem áhá, a wasletaa egdza haha cekwaanjudi an nyaihe-aara, a ndabanaanuhe ge ice á wulfe na,

⁷ a ba ɻane á elvan ge ɻane: «Ezzlálá de baraabárá ice á ɻa am derve na tá dáná an Silauwam na.» Silauwam ɻanna wá, amaana: slebela. A duhe ge wulfe na, a de baraa ice-aara wá, aŋkwa a nanna. Á sá wá, ba laŋje ice-aara.

⁸ Daaci emnde a slala-aara, antara emnde na ndza ta naa á ɻala na, a ba itare: «Una ni ba wulfe na á ɻala, á njá áhuwa na ka?»

⁹ A ba emnde umele; «Ba ɻane». Amá a ba emnde umele: «Una ɻaneka, ba gáráva.» Amá «Una ba iya,» a ba ɻane á elvan ge itare.

¹⁰ Ta ndavanu elva: «A wertaa estara ice á ñja?» a ba itare tá elvan ge ñane.

¹¹ A ñwaterante, a ba ñane: «Ankwa ura zhera-aara Yaisu, a wasletaa haha cekwaangudi, a naba ndabinu ge ice-aaruwa wá, a ba ñane á elvan ge iya, ezzlálá de baraabárá ice á ñja am derve á Silauwam. Ya naba duhe á dete we á derve ñanna, ya baraa ice-aaruwa wá, yá nanna ice.»

¹² «Áma zhel ñanna?», a ba itare tá elvan ge ñane. «Diyanka», a ba ñane á elvan ge itare.

*Farisa-aha tá ndavanu elva ge ura wulfe ta yanaa an ñane

¹³ Daaci ta naba dá zhel na ndza wulfe, amá shánsha ice-aara na ádeza *Farisa-aha.

¹⁴ Adsaba háre na ni Yaisu a wasletaa egdza haha, a ndabananuhe ge ice á wulfe na wá, kwaskwe á puwansepue.

¹⁵ Adsaba una ñanna, Farisa-aha ta ndavanu ge zhel ñanna, a ba itare tá elvan ge ñane: «A mágava estara ñane kina ká ankwa á nanna ice na?» A ñwaterante, a ba ñane: «Ba a wasletaa egdza haha, a ndabinuhe ge ice, ya de baraa ice-aaruwa wá, yá ankwa á nanna.»

¹⁶ A ba emnde umele am dágave á Farisa-aha: «Ma a maganaa ware una ñanna keni, a belanaa Dadaamiya ka dekideki, adsaba ankwa á badza kwaskwe á puwansepue.» Amá a ba emnde umele-aatare: «Slehaypa ni á dzegwándzegwa mága najipu-aha na?» Daaci ye-aatare gevge gergere.

¹⁷ *Farisa-aha ta ndavanu elva zlabe ádaliye ge wulfe na shánsha ice-aara na: «Ekka mu ázara

a ba elva á ña áte edda una a werakanta ice ñanna?» A ba ñane: «Nabi á Dadaamiya.»

¹⁸ Mazla-aara eksararka male-aha á Yahudiya-aha ganakini zhel ñanna ndza wulfe werre, a shanaa an sha ice. Ta naba detaa tara eddeñjara an emmenjara.

¹⁹ Ta se ndavateruhe, a ba itare: «Una ba jirire ba egdza á kure emtu? Ndaundá ba jirire ndza kwa yán ba wulfe emtu? Ay a sawa estara á nanna ice na?»

²⁰ Ta ñwaterante ge tara eddeñjara an emmenjara, a ba itare: «Egdzere wá, ba egdza á ñere, ña yese ba wulfe.

²¹ Amá ma a shanaa estara ice keni diyajerka, ma a vantaa ware ice keni diyajerka. Ñane keni egdzere-ka mázla-aara, ndavawanundave ba ge ñane, a ñwuteñwa ba ñane an ire-aara.»

²² Ta ndaa una tara eddeñjara an emmenjara na wá, adaba a wáterá lyawá átuge male-aha á Yahudiya-aha. Adaba zlaruzle male-aha á Yahudiya-aha am sawari-aatare, geni ma a ndaasa ware Yaisu wá, *Almasiihu, tá ñgyanseñgye edda-aara am jeba-aatare ba ñekideki.

²³ Ta ndaaná adaba una ñanna tara eddeñjara an emmenjara: Ñane keni egdzere-ka mázla-aara, a ñwuteñwa ba ñane an ire-aara na.

²⁴ *Farisa-aha ta dante zhel na ndza wulfe, shánsha ice na ge buwire, a ba itare tá elvan ge ñane: «Ñere wá, diyajerdiya ganakini zhel ñanna slehaypa. Azara á ba elva á ña? Enndá jirire á katafke á Dadaamiya!»

25 A ḥwaterante, a ba ḥane á elvan ge itare: «Iya wá, ma anjkwa haypa-aara, ma baaka haypa-aara keni diyanka ya. Duksa palle ya disaa ya wá, ndza ya wulfe, kina wá, yá anjkwa á nanna.»

26 Ta ndavanuhe zlabe ádaliye, a ba itare tá elvan ge ḥane: «A magakaa uwe lauktu a wertehe ge ice á ḥa na?»

27 A ḥwaterante, a ba ḥane: «Ábi ya ndakurndáhá cenakurka. Kwá kátá yá bakurá uwe kena ádaliye? Emtu kure keni kwá kátá gev emnde a daba ḥane?»

28 Tá zlazlevaahe, a ba itare tá elvan ge ḥane: «Ká sledaba ḥane ba ka! Nere wá, ḥa emnde a dába Muusa.

29 Adaba Muusa wá, diyajerdiya ta ndaa elva an Dadaamiya, amá ḥane ba tate na á sawa átekwa, diyaa ware?»

30 A ba zhel na: «Kwaye kwa najipu! Zhel na a weritaa ice na ni diyakurka kure tate na a sawa átekwa?

31 Amá wá, diyamidiya slehaypa wá, Dadaamiya á ḥwanárka dəkideki, sey edda una ni á gálá ḥane, antara á maga namaari-aara.

32 Kwaye á ba am fakta á duniya keni, vaci palle ndza cenamiyánka ta weranantaa ice ge wulfe na ta yanaa an ḥane.

33 Daaci zhel ḥanna, ma andze a belanaa Dadaamiya ka wá, ma andze á dzegwánka ba mága uwe keni.»

34 «Ka wá, ka slehaypa kwaye á sawa am hude á emmeja, ká kwarajersá ka duksa ge ḥere

emtu?» Daaci ta naba ɳgyanse á segashe am mashidi.

Yaisu á ndáhá elva á wulfire am ervauŋde

³⁵ Am sarte na cenáncena Yaisu ganakini ɳgyaransengye maa, a naba de tataya tate-aara. De shánsha, a ba ɳjane á elvan ge ɳjane: «Faktarefe áte *Ura á emnde bademme emtu?»

³⁶ A ɳwanante a ba ɳjane: «Djane mu ware ɳjane malum, geni yá fetarfe áte ɳjane?»

³⁷ A ba Yaisu á elvan ge ɳjane: «Ká zhárá ba ɳjane maa, ba edda una á ndaaka elva na.»

³⁸ «Fanaktarfe Yaakadada», a ba ɳjane á elvan ge ɳjane, a kezlanaa ugje am áhá.

³⁹ Daaci a ba Yaisu: «Sawa-aaruwa ge iya á sem duniya na wá, ya se lá wulfe-aha geni itare tá shánsha tá nánna duksa. Amá emnde na ta bantsa itare tá nanna na wá, tá gevge wulfe-aha.»

⁴⁰ Cenaráncena *Farisa-aha na tá aŋkwa áhuwa na, a ba itare tá elvan ge Yaisu: «Djere keni ɳja wulfe-aha emtu?»

⁴¹ A ba Yaisu á elvan ge itare: «Ma andze kwa wulfe-aha wá, ma baaka haypa á kure. Amá kwa bántsa kure aŋkwa ice á kure tsawe wá, haypa á kure ba nja-aara.»

10

Suni shagera an kyawe-aha-aara

¹ A ba Yaisu á elvan ge itare zlabe ádaliye: «Yá ndaakur ba jirire: má ura á dem gargare á kyawe-aha ni, daaka á kya we-aara, a naba

tsekweme á kyá ire á riya wá, edda-aara ḥanna neyle, slezá baráma.

² Amá edda una ni á duwa á kya we á gargare wá, ba ḥane una suni á kyawe-aha.

³ Daaci slewera gargare, á weranántewera gargare ge suni, ḥane á dáchá kyawe-aha-aara an zhera an zhera, kyawe-aha tá cenáncena kwárá-aara, tá eddaba ásegashe.

⁴ Máki saterse ásegashe maa, á dedda ḥane á katafke, tá dhabáná kyawe-aha-aara á kataliya, adaba diyardiya kwárá-aara.

⁵ Amá kyawe-aha tá dhabeka edda una diyarka, á wáterá lyawá átuge ḥane, adaba diyarka kwárá-aara.»

⁶ Kwaya ḥane naraje na a baternaa Yaisu, amá cенарánka naraje-aara, ma a bateraa elva áte uwe keni.

Yaisu suni shagera

⁷ Lauktu a ba Yaisu á elvan ge itare: «Yá ndaakur ba jirire: Ba iya una ya we á gargare á kyawe-aha.

⁸ Bademme á emnde na ta sawa ákatafke-aaruwa, ta ba neyle-aha, ta emnde a zá baráma. Adaba una ḥanna diyaraterka kyawe-aha, cennarka elva-aatare.

⁹ Ba iya una ya we á gargare. Ma ware una á dema á kya ya á dem gargare na, á shánsha ire-aara, á duwa á ba an eŋkale-aara, á sesse keni á ba an eŋkale-aara, á shánsha náza zá-aara á ba an uŋjule-aara.

¹⁰ Neyle wá, á sá ba mága neylire geni á icica, á kedánaakeda. Amá iya wá, ya sawa ganakini

kyawe-aha tá shánsha shifa, tá njinja an shifa-aatare lanje.

11 «Ba iya una ya suni shagera. Ya suni shagera na ni yá dzameka shifa-aaruwa dékideki adaba kyawe-aha-aaruwa.

12 Amá suni na á piyá ba geni a shánsha mbera-aara, ḷane gevka edda á kyawe-aha wá, gevka suni shagera. Máki nanna aŋkwa á sawa indale wá, á zhagada ire-aara, daaci á kyateraakya indale kyawe-aha na, á dzadzater-vedzadze.

13 Á zhagada shifa-aara, adaba ḷane baaka lambe-aara áte kyawe-aha. Á dzámá ba mbera-aara palle.

14 Ba iya una ya suni shagera, diyandiya kyawe-aha-aaruwa, itare keni diyaridiya

15 ba seke una ni a diyidiya Edderwa, iya keni diyandiya ḷane na. Yá dzameka shifa-aaruwa dékideki adaba kyawe-aha-aaruwa.

16 Iyau, zlabe tá aŋkwa kyawe-aha-aaruwa umele ágashe, saremka á sem walde. Shagera ba yá satersa itare keni á sem walde, tá se cena kwárá-aaruwa. Tá se njá am walde palle, suni á gev ba palle.

17 «Wayiwáya jipu Edderwa, adaba eksanarekse yá shifa-aaruwa, watse yá shánsha zlabe ádaliye.

18 Iya wá, baaka ura á dzegwándzegwa já shifa-aaruwa, ya eksera ba ya emtsa. Yá naba emtsemtsa, amá ya an hakuma á tse am faya. Yá magán ba seke una a binaa Edderwa.»

19 Elva-aara ḥanna a tsante elva yaikke zlabe ádaliye am dagave á Yahudiya-aha.

20 Kwakya emnde am dagave-aatare ta baa: «Ura an jini am ire, an wesha ire-aara, kwá cena uwe áte elva-aara?»

21 A ba emnde umele-aatare: «Una fida, ura an wesha ire-aara wá, á taa ndaaseka elva estuwa. Há! Ura an wesha ire-aara ni á weratertá ice ge wulfe-aha?»

Kwalarevkwále Yahudiya-aha ge fetare áte Yaisu

22 Daaci samsa sarte á mága muñri á wera *mashidi yaikke am Urusaliima maa, ta naba gyaa muñri. Sarte ḥanna, sarte á lailaidsfire.

23 Daaci vacite umele, anjkwa á já daba Yaisu am dzadzáwe á mashidi, am tate na tá dñaháná an dzadzawe á Suleymanu na maa,

24 de jarammeje zlabe ádaliye Yahudiya-aha á katafke-aara, a ba itare tá elvan ge ḥane: «Máki ba jirire ba ka una ka *Almasiihu á Dadaamiya wá, ndanjerndá jirire-aara, geni a shunjuleka ire á ḥere mázle-aara. Kinekinika ḥá ufa ba una ázeňa.»

25 A ḥwaterante ge Yaisu, a ba ḥane á elvan ge itare: «Ábi ya ndaakurndaha fakurtaareka áte ya. Slera na yá anjkwa á maganá ya na wá, yá maganá á ba an hakuma á Edderwa. Una ḥanna á bakurá ba elva ge kure áte ya, ma ya ware keni.

26 Aley kwá fetareka áte ya, adaba kwa kyawe-aha-aaruka.

27 Kyawe-aha-aaruwa wá, tá cena kwárá-aaruwa, tá dabisába, iya keni diyanaterdiya.

28 Yá vaterte shifa na á zleka na, tá emtseka cfekideki, baaka ura á dzegwándezegwa saterse am erva-aaruwa.

29 Edderwa na a vite kyawe-aha ηanna, yaikke ba ηane arge duksa bademme. Baaka ura á dzegwándezegwa sanse kyawe-aha ηanna am erva á Edderwa.

30 Iya antara Edderwa ηa ba palle.»

31 Daaci Yahudiya-aha ta naba haletaa nákwa zlabe ádaliye, tá kátá ejja.

32 A ba Yaisu á elvan ge itare: «Náwa kwakya slera shagera shagera na ya maganaa ya am dágave á kure an hákuma á Edderwa. Kina kwá kátá jiyá an nákwa adaba ura-ara palle?»

33 A ba Yahudiya-aha ηanna tá elvan ge ηane: «Já jáká an nákwa adaba shagerire na ka maganaa ka ka. Amá ηá jáká adaba elva mándzawe na ká ndaná ka áte Dadaamiya. Ka keni ka ba urimagwe, amá ka ganve ire á ηa Dadaamiya.»

34 A ba Yaisu á elvan ge itare: «Añkwa an puwa am *tawraita á kure, a ba Dadaamiya: Kure kwa dadaamiya-aha.

35 Diyamidiya názu an puwa am wakita á Dadaamiya wá, baaka ura á ebzebzá. Dadaamiya a detaa emnde na ni a vaterte elva-aara ta dadaamiya-aha.

36 Janateruka ya ge emnde ηanna emtu, ya na a eksisaa ba Dadaamiya, a beliyaa á sem duniya? Kwa baa yá añkwa á zlazla Dadaamiya, adaba ya baa: ya *Egdza á Dadaamiya? Áma ηane zlázle ηanna?

37 Máki kwá ezzhárá slera na yá maganá ya slera á Edderwa ka, fautareka áte ya.

38 Amá máki yá mága ba slera á Edderwa ba jirire wá, ma kwá fetareka áte ya keni, fautarefe kure á ba áte slera-aaruwa ηanna, geni kwá diyeddiye jirire-aara, ganakini iya antara Edderwa ηa ba palle.»

39 Tá kátá ekseksa, amá sharánka zlabe ádaliye.

40 A zlalehe ge Yaisu á dete iga a guwa á Urdun, tate á mága baptisma á Yuhanna, a de njehe áhuwa.

41 Amá kwakya emnde ta kelaa á dezenjara. Ta bántsa emnde ηanna am dagave-aatare: «Yuhanna wá, baaka najipu na a maganaa ηane, amá bademme á názena a ndaanaa ηane áte zhel na bademme ba jirire.»

42 Emnde kwakya fartarfe áte ηane am tate ηanna.

11

Emtsamtsa Laajarus

1 Aŋkwa zhel emnde a Baytaniya umele zhera-aara Laajarus wá, lapika ba zlazlađa. Egdzar mama-aha-ηara ηwasha, tara Marta antara Maari keni tá á ba am ekse ηanna.

2 Maari ηanna wá, ba Maari na ndza a puwar náza se áte sera ge Yaakadada, a halanaahe an úgje á ire-aara na. Laajarus lapika na egdza emmenjara ge Maari ηanna.

3 Daaci egdzar mama-aha ηwasha buwa ηanna, ta naba belanve ura ge Yaisu, a ba itare tá elvan ge ηane: «Yaakadada, náwa lapika ura á ηa Laajarus.»

4 Cenáncena Yaisu labare ḥanna maa, a ba ḥane: «Lapikere á Laajarus á taa jeka shifa-aara. Amá watse tá nanna emnde yaikkire á Dadaamiya, antara yaikkire á Egdza-aara keni, adaba lapikere-aara zhel ḥanna.»

5 Yaisu wayatertewáyá jipu tara Maari antara Marta ira Laajarus.

6 Adaba una ḥanna daaka watsewatse am sarte na a cennaa labare á lapikere á Laajarus na. A gaa háré buwa am tate ḥanna, am iga-aara lauktu a tse, a duwa.

7 Am iga a háré buwa ḥanna maa, a ba ḥane á elvan ge pukura-aha-aara: «Mi zlálawa, mi eptsá ádaliye á dem Yahudiya.»

8 A ba pukura-aha-aara tá elvan ge ḥane: «Malum, a ba am háré-aha na tá kátá jakjá Yahudiya-aha á ba an nákwá ni, ká kátá eptsá ádaliye á ba ádehuwa?»

9 A ba Yaisu á elvan ge itare: «Diyakurdiya emtu ganakini aŋkwa saa kelaawa ju buwa am váha palle? Máki ura á zlálá an vaciya wá, a jeka ektápaare. Adaba aŋkwa parakkire am duniya.

10 Amá máki edda-aara á zlálá an vayiya wá, a naba ejja ektápaare, adaba baaka parakkire am ḥane.»

11 Am iga á elva-aara ḥanna maa, a ba ḥane zlabe ádaliye á elvan ge itare: «Aŋkwa á paa háré ura á miya Laajarus, amá yá de tsantetse am háré-aara ḥanna.»

12 A ba pukura-aha tá elvan ge ḥane: «Yaakadada máki á pupe háré wá, una watse á mbembe.»

13 Yaisu áŋkwa á baterá baaka Laajarus emtsamtsa, pukura-aha ta kurken á ndater ba háre á jirire.

14 A naba ndaterse ba parakke Yaisu, a ba ḷane á elvan ge itare: «Baaka emtsamtsa Laajarus.

15 Iya wá, yá higa jipu adaba lámare ḷanna a shaa Laajarus am iga-aaruwa. Una a magava estuwa na wá, adaba ba kure, geni a farfe zlabe adaliye fetarfire á kure áte iya. Daaci tsaumitse, mi zlálawa mi dezenjara.»

16 A ba Taumas, (Wulhe keni ba zhera-aara,) a ba ḷane á elvan ge pukura-aha umele: «Mi keni mi zlalawa, mi de emtsa ba kerde antara ḷane.»

Ba Yaisu una sletsa emnde am faya

17 Lauktu á daada Yaisu á dem Baytaniya maa, a de beraa hedarehe Laajarus zlauzle, háre-aara ufade am evege.

18 Ekse á Baytaniya ḷanna ba herzhe an Urusaliima á maga ba kilaumaiter keye.

19 Yahudiya-aha kwakya ta sem mba á tara Maari antara Marta, ta se gater use adaba a kedaa egdza emmetare.

20 Am sarte na cenáncena Marta ganakini sámsa Yaisu maa, a naba tsetehe, a zlala á de yainuye áte baráma a sawa. Maari wá, ḷane a nja am mba.

21 A ba Marta á elvan ge Yaisu: «Yaakadada, ma andze ká aŋkwa áhuna wá, egdza emmerwa ma andze á emtseka dekideki.

22 Amá ba kina keni diyandiya ganakini Dadaamiya á yakveka názena ka ndavanuwa ka.»

²³ A ba Yaisu á elvan ge njane: «Sey á sesse egdza emmenja á ba an shifa-aara.»

²⁴ «Diyandiya,» a ba Marta. «Diyandiya ganakini watse á tsetse vaci tsa emnde á faya am halavuwa á duniya.»

²⁵ A ba Yaisu á elvan ge njane: «Ba iya una ya edda tsa emnde am faya, ba iya una ya slefaterem shifa na á zleka na am vuwa ge emnde. Má ura fetarfe áte ya wá, ma emtsamtsa keni á tsetse á ba an shifa-aara.»

²⁶ Ma ware una an shifa, a fetaare áte ya, á emtseka edda-aara cekideki. Faktarfe emtu áte elva-aaruwa na?»

²⁷ «Ane fantarfe», á ba Marta, «fantarfe ganakini ba ka una ka *Almasiihu, ka *Egdza á Dadaamiya, ba ka edda una diyajerakdiya ganakini watse ká sawa á sem duniya na.»

Sesse yawe á kyuwa ge Yaisu

²⁸ Am iga á elva-aara njanna Marta wá, ba eptsa-aara a detevege egdza emmenjara Maari, a de mbed'anuhe an nasherire, a ba njane á elvan ge njane: «Samsa Malum aňkwa á ndavakndává.»

²⁹ Ba tara cenáncena, antara ba tsetse-aara ge Maari, a duhe ádezenjara.

³⁰ Amá zlabe samka Yaisu á sem hude á ekse emtsaadé, zlabe á ba am tate njanna a de yainuwa Marta na.

³¹ Tsetsa Maari an hádzala á segashe maa, bademme á Yahudiya-aha na tá njá ázeñara, ta de gater use na keni, tá sa eddfaba. Itare ta kurken á de kyuwa áte irekhyá.

32 Dámda Maari á deza Yaisu, a kezlaa ugje á katafke-aara, a ba ɳane á elvan ge ɳane: «Yaakadada, ma andze ká aŋkwa áhuna wá, ma andze á emtseka egdza emmerwa cekidzeki.»

33 Daaci Yaisu á zhárá ba á kyuwa Maari na, Yahudiya-aha na ta daa eddaba na keni bademme tá aŋkwa kyuwa. Una ɳanna wantewa jipu am ervaunđe ge Yaisu.

34 A naba ndavateruhe, a ba ɳane á elvan ge itare: «Kwa hedfanaa áme ɳane emtsa ɳanna?» «Sawa ɳá marakanaamará Yaakadada», a ba itare tá elvan ge ɳane.

35 Daaci sessa yawe á kyuwa ge Yaisu keni.

36 Daaci a ba Yahudiya-aha: «Kay, zhel na wayawáyá jipu an Laajarus na.»

37 Amá a ba emnde umele-aatare: «Ábi ba ɳane una a weranante ice ge zhel wulfe na? Ay ábi ma andze á janviyaaka piyeta emtsa á Laajarus keni?»

Yaisu tsantetse Laajarus am faya

38 Wantewa zlabe ádaliye am ervaunđe ge Yaisu, a naba duhe á dete irekhya ɳanna. Irekyá ɳanna keni, ndza ta yese ba evege ba estuwa am uksuwe á palaha, ta hedanuhe an palame.

39 Daaci a ba Yaisu: «Tambarawan-vuwetámbara palame ge we á evege.» A ba Marta egdza emmenjara ge edda una am evege: «Yaakadada, watse á se kwakya degi mazla-aara, adaba háré ufade vatena ehheda-aara.»

40 A ba Yaisu á elvan ge ɳane: «Ndza ndaanajka a ba iya, máki faktarefe watse ká nanna yaikkire á Dadaamiya?»

41 Daaci ta naba tambaranvuwe páláme na ge we á evege. A kante ice-aara á dem samaya Yaisu, a ba njane: «Yá aŋkwa á slafaká we-aaruwa Edderwa, adaba cenakivaarcene.

42 Diyandiya ganakini ká aŋkwa cenivaarcene ma vaatara keni, amá ya ndaa una adaba emnde na náwa itare tá ázerwa na, geni a fartarfe ganakini ka beliyaa ba ka.»

43 Am iga á maduwa-aara maa, á ba njane á ba an ka kwárá: «Laajarus, sesse á segashe!»

44 A sessehe ge Laajarus antara ba kálpákane na ndza ta fademe am hude-aara na bademme. Sera-aha-aara, antara erva-aha-aara, ira ire-aara bademme á ba an fádá. A ba Yaisu: «Palawanaapále áte njane, belawanaabelá.»

Yahudiya-aha tá aŋkwa maga pute a eksa Yaisu

(Mat. 26:1-5; Mark. 14:1-12; Luka 22:1-2)

45 Dikele á Yahudiya na ta de gater use ge tara Maari na, ba ta naa najipu na ni a maganaa Yaisu na wá, ta naba fetarhe áte njane.

46 Amá á ba am dagave-aatare, emnde umele ta de balaterse názena a maganaa Yaisu na bademme ge *Farisa-aha.

47 Daaci Farisa-aha, antara male-aha á *liman-aha ta jemaa emnde a *kendekyiya yaikke, a ba itare: «Mí magáná estara kina? Náwa zhel na aŋkwa a far ba mága najipu-aha?

48 Máki mí zharaná á ba an ice wá, watse bademme á emnde tá fetarfe áte zhele na. Daaci watse á tsetse elva yaikke, watse tá demda emnde a Rauma na tá an hakuma na á dem

elva ḥanna, watse tá mbedanaambeda mashidi á miya yaikke na, tá kedanaakeda larde á miya.»

⁴⁹ Daaci a ba Kayafas, ḥane male á *limanaha am sarte ḥanna, a ba ḥane á elvan ge itare: «Kure wá, baaka názu kwa disaa kure emtsaadse.

⁵⁰ Diyakurka ganakini máki jamija shifa-aara ḥane palle á emtsemtsa adfaba emnde, á shansha ire-aara larde á miya emtu?»

⁵¹ Amá wá, a ndaanaa ḥane an ire-aara ka una ḥanna. Am ba ḥane una a gev male á limanaha am sarte ḥanna, a maganaa ba Dadaamiya geni á maganaamaga nabiyire áte Yaisu, geni a emtsemtsa Yaisu am kela á Yahudiya-aha bademme.

⁵² Am kela á Yahudiya-aha ka palle, amá geni á jatermarje ge egdzara á Dadaamiya na tá am hude á duniya bademme tá gevge palle.

⁵³ Daaci male-aha á Yahudiya-aha ta magaa sawari á ja shifa á Yaisu ba vacite ḥanna.

⁵⁴ Adaba una ḥanna Yaisu dalika á jadaba am dagave á Yahudiya-aha áte parakkire. A naba zlalehe á dem ekse umele tá daháná an Aifrayim herzhe an kaamba, ta de nja áhuwa antara pukura-aha-aara.

⁵⁵ Herzhevteherzhe muṇri á Yahudiya-aha na tá daháná an *Paska na maa, bademme á Yahudiya-aha na tá am ekse-aha umele, tá ankwā jahava á ba á dem hude á Urusaliima zlabé samka hare-aha á muṇri emtsaadse, geni tá de maga náče á cufeddfire ge ire-aatare, lauktu tá za muṇri.

⁵⁶ Am sarte na jarammeje emnde am mashidi wá, ta tátaya Yaisu. A ba itare am dagave-aatare:

«Watse á ba á sawa zhel na á sem muñri? Emtu estara a ba kure?»

⁵⁷ Ta ndanaa adaba uwe estuwa, acsaba a ba male-aha á *liman-aha antara *Farisa-aha, ma a naanaa ware tate á Yaisu keni, a sheþeka, itáre tá de ekseksa.

12

*Maari a puwanante náza se áte sera ge Yaisu
(Mat. 26:6-13; Mark. 14:3-9)*

¹ A juwaa ba háre unjkwahe tá gyá muñri á *Paska wá, damda Yaisu á dem Baytaniya ekse á Laajarus na a tsante am faya na.

² Ta naba gyanaa dafa ge Yaisu am ekse ñanna. Tara Yaisu antara Laajarus ira emnde umele tá arge dafa. Marta wá, ñane slevaterete dafa ñanna antara kazlaña-aara bademme.

³ Daaci duwa á Maari, a naba eksetaa náza se-aara kyalma á liter zlázládá gane-aara jipu. Náza se ñanna wá, tá gyaná an nardisa. A naba puwanante áte sera bedbedbede ge Yaisu, a halanaahe an úgje á ire-aara. Daaci bademme á hude á bere ba se á náza se na.

⁴ A ba Yahuda Iskariyaut palle á pukura-aha-aara, edda una watse á de valateru ge Yaisu kelaade-aha keni ba ñane ñanna, a ba ñane:

⁵ «Labára kwá maga una? Ma tá veluka náza se zlázládá seke una, ma gursa kul vuye keni, daaci ma tá tegatertega ge talage-aha!»

⁶ Ndahaaka una adaba slezatervaare ge talage-aha, amá adaba ñane neyle. Á ñáná ñane shunþgu-aatare, amá aŋkwa á ilila.

⁷ A ba Yaisu: «Weshawananteka ire ge mukse na. Adaba anjkwa á maginá ñane zuñjwe slera a vacite na má watse tá hediheda na.

⁸ Talage-aha wá, ma vaatara keni tá á ba ázekure. Amá ya wá, watse ya baaka ázekure.»

Male-aha á *liman-aha tá ñgwadá sawari á já shifa á Laajarus

⁹ Cenaráncena Yahudiya-aha ganakini anjkwa Yaisu am Baytaniya maa, bademme ta berdava á ba ádehuwa. A dáteraa ba wedere á Yaisu ka palle, ta de zharanaa antara Laajarus na a tsante am faya na.

¹⁰ Daaci male-aha á *liman-aha ta ñgwadaa sawari-aatare geni sey tá kedfanaakeda shifa á Laajarus keni.

¹¹ Adaba Yahudiya-aha kwakya eptsarater-veptsa iga ge itare, ta fetaare áte Yaisu adaba ñane.

*Yaisu á dem hude á Urusaliima
(Mat. 21:1-11; Mark. 11:1-11; Luka 19:28-40)*

¹² Makuralla-aara wá, bademme a nalgaadama á jamme am hude á Urusaliima ta se za muñri á *Paska na, cenaráncena ganakini anjkwa á sawa Yaisu á sem hude á Urusaliima.

¹³ Bademme-aatare ta naba datsemaa hyema á debina am erva, daredde á de lyiya Yaisu an ñane áte barama. A ba itare á ba an ká kwara: «Galaugala Dadaamiya! A gagga Dadaamiya barka ge ekka na ká sawa an zhera á Yaakadada na. A gagga Dadaamiya barka ge ekka, ka slekse á *Iserayiila.»

14 Am sarte ḥanna, Yaisu shansha ezzeñwa zlauzle, a njete áte ezzeñwa ḥanna, gevge á ba áte una á ndahaná wakita á Dadaamiya, a ba ḥane:

15 «Ekkure emnde a berni á *Siyauta, a wakurka lyawa d̄ekidéki, kwaye á sawa slekse á kure áte úma á ezzeñwa.»

16 Am sarte ḥanna wá, ndza cenaránka emtsaadé pukura-aha jirire-aara. Sey am sarte na zlazlálá Yaisu á dem yaikkire-aara, lauktu saasa á sem ire-aatare bademme, geni názena ta magannaa emnde ge Yaisu na ba kalkale antara una a ndaanaa wakita á Dadaamiya áte ḥane.

17 Vacite na Yaisu a d̄aase Laajarus am irekhya, a tsante am faya na wá, emnde kwakya tá aŋkwa áhuwa. Ta de balatersaa emnde ḥanna ge emnde umele názena ta nannaa itare.

18 Adaba una ḥanna emnde bademme ta se yainu ge Yaisu. Adaba cenaráncena najipu na a maganaa ḥane.

19 A ba *Farisa-aha am dagave-aatare: «Zharauzhárá, bademme á emnde tá zhagade á ba á dezenara! zhel na degiya mi danuka?»

Yunaniŋkau-aha tá kátá deza Yaisu

20 Tá aŋkwa Yunaniŋkau-aha umele am dágave á emnde na ta sem Urusaliima ge se kezlan ugje ge Dadaamiya am muŋri na,

21 ta duhe ge Yunaniŋkau-aha ḥanna á deza Filip, ura Baytisayda am kwárá á Galili, a ba itare tá elvan ge ḥane: «Malum ḥá kátá deza Yaisu».

22 A tsetehe ge Filip a de mbedanu elva ɳanna ge Andere, daaci bukerde-aatare ta duhe á deza Yaisu, ta ndaanhe.

23 A ba Yaisu á elvan ge itare: «Hyephye sarte a zlálá *Ura á emnde bademme á dem yaikkire-aara.

24 Yá ndaakur ba jirire: Ice á hiya palle, máki jakemka am haha kedsakanaakedsa, ma vaatara keni ba ɳane palle ɳanna. Amá máki jakemja am haha kedsakanaakedsa wá, á yá egdzere kwakya.

25 Daaci ma ware una a wayete shifa-aara keni á de kedanaakedsa, amá edda una a yaa shifa-aara am duniya na wá, á shá shifa na á zleka na.

26 Edda una má á kátá magiya slera ge iya wá, sey á dabisába. Daaci tate na ni ya átekwa ya na wá, sleslera-aaruwa keni á de njá á ba áhuwa. Ma ware una á magiya slera ge iya na, Edderwa á gálá ba ɳane.»

Yaisu aŋkwa á ndáhá elva a emtsa-aara

27 A ba Yaisu kina wá: «Yá aŋkwa dzámá ire! Yá baná uwe kina ge Edderwa? Yá baná: Eddaaye, piyetepiya zlada-aaruwa na emtu? Yá ndaaka una ḋekidéki. Adaba a siyaa ba una ɳanna á sem duniya.

28 Arge una ɳanna wá, náwa názena ni yá banán ge Edderwa: Eddaaye, emmága slera á ɳa am emnde geni a diyareddiya yaikkire á ɳa.» Daaci tá cená ba kwárá yaikke á ndáhá elva á sawa am samaya, a ba ɳane: «Maranateránmárá zlauzle yaikkire-aaruwa ge

emnde, amá yá marateránmárá zlabe ádaliye geni a galarigálá emnde.»

29 Emnde na tá aŋkwa áhuwa cenáráncena kwárá ɻanna, amá a ba emnde umele válaha á samaya, a ba emnde umele keni, aŋkwa á ndaan elva malika.

30 Yaisu a ndaterse jirire-aara, a ba ɻane á elvan ge itare: «Kwárá ɻanna á biyá elva ge iya ka, amá á bakurán ge kure.

31 Sarte na náwa ɻane na wá, á kyaavekye shairiya á duniya na, tá eblyanseblye slekse á duniya na á degashe.

32 Iya wá, má watse kariteka ya áte haha na, a detire wá, bademme á emnde watse yá sátersa ásezerwa.»

33 Kwaya ɻane sera á elva-aara na a pálá jeba á emtsa na ni á de emtsa ɻane na an ɻane.

34 Daaci a ba emnde tá elvan ge ɻane: «Aŋkwa an puwa am *tawraita ɻja cenáncena wá, *Almasiihu wá, á emtseka ḫekideke. Ekka keni a ba ka sey tá kanteka *Ura á emnde bademme á detire. Ware ɻane *Ura á emnde bademme ɻanna?»

35 A ɻwaterante ge Yaisu, a ba ɻane á elvan ge itare: «Kina wá, zlabe aŋkwa parakkire am dágave á kure na wá, dawmbare á ba á de katafke, a se shakurka tabedammire. Adaba edda una á zlálá am tabedammire diyaaka ba tate na á detekwa keni.

36 Adaba una ɻanna, fautarefe áte parakkire am sarte na ni aŋkwa parakkire ázekure, geni kwá gevge emnde a zlálá am parakkire.»

*Kwalarevkwale Yahudiya-aha ge fetare áte
Yaisu*

Ba a ndaase elva-aara Yaisu wá, a naba zlalehe ba yiyyiye an itare, a de shebevhe duksa-aara.

³⁷ Yaisu maganaamaga tsa najipu-aha gergere naránna an ice-aatare, aley fartarka dékideki áte ñane.

³⁸ Una ñanna gevge á ba áte una ndza a ndaana nabi Aisaya am nabiyire-aara, a ba ñane: «Yaakadada, aňkwa ura a fetaare áte waazu á ñere emtu? Yaakadada mu a maraná hákuma-aara ge ware ñane?»

³⁹ Zlabe ádaliye, dzegwaránka fetarfe na wá, gevge elva na ndza a ndaana nabi Aisaya am nabiyire-aara, a ba ñane:

⁴⁰ «Dadaamiya a hadateraa ice geni a naránka an ñane, a vaterte degdegire á ire, geni a cenanvaaka elva-aara. Bademme á una ñanna wá, ba geni a saremka ásezerwa geni yá mbateraambe.»

⁴¹ Nabi Aisaya a ndaa una ñanna na wá, adaba á ba am date keni ñane nanna Yaisu am yaikkire-aara lauktu a magaa nabiyire ñanna áte ñane.

⁴² Am una ñanna wá, á ba am dágave á male-aha á Yahudiya-aha keni kwakya emnde na fartarfe áte Yaisu, amá ndarseka parakke, adaba ta kuva ice á *Farisa-aha, geni a ñgyaraterseka am jeba á Yahudiyire ba dékideki.

⁴³ Ta hayaa ba ñgáhire na tá sháná áza emnde, arge ñgáhire na á de vatertá Dadaamiya.

*Am halavuwa á duniya elva á Yaisu á de
mbada emnde am shairiya*

44 Daaci a kante kwárá á ba an ndzeda Yaisu, a ba ñane: «Ma a fetaara ware áte ya keni, a fetaara áte ya palle ka, amá a fetaare áte edda una a belibela na keni.

45 Ma a niyaa ware keni, edda-aara nánna edda una a belibela na keni.

46 Sawa-aaruwa á sem duniya na wá, ya parakkire ge duniya, geni ma a fetaara ware áte ya keni, a njeka am tabedammire mázla-aara.

47 Ma a cenanaa ware elva-aaruwa, amá mag-aaka fesarfire wá, yá ñgudsaná ya ka edda-aara. Adaba sinka á se ñgwada emnde a duniya, amá ya se lyaterlya.

48 Ma a yiyyaa ware, ma a yanaa ware elva-aaruwa keni, anjkwa názena ni á de mbeda edda-aara am shairiya. Ba elva-aaruwa ñanna a cenevaa ñane, amá fetareka na wá, á de mbedaná ba elva ñanna vaci shairiya.

49 Adaba elva á ire-aaruwa ka. Bademme á názena yá anjkwa ndaater ge emnde, antara názena ni yá anjkwa kwaraterse ge emnde na wá, bademme ndza a binaa ba Edderwa.

50 Diyandiya ganakini elva ñanna a beliya Edderwa an ñane na wá, á saterá shifa na á zleka na ge emnde. Daaci bademme ya se ndá ba názena ni a binaa Edderwa.»

13

Yaisu á baraterá sera ge pukura-aha-aara

1 Ay, a jauwaa ba háre palle mazla-aara tá gya muñri á *Paska, Yaisu diyaadiya ganakini herzhavteherzhe sarte-aara jipu ge zlala á dem mba á Eddeñjara, á yá duniya. Wayatertewáyá

an tsáká ire emnde-aara na ni á yaterá am duniya na.

² Daaci, tá arge masane tara Yaisu antara pukura-aha maa, Yahuda egdza á Simaun Iskariyaut wá, fanemfa Shaitaine am ervaunđe zlauzle, ganakini a veluvele Yaisu.

³ Yaisu wá, diyaadiya ɻjane ganakini ndza a sawa áza Dadaamiya, watse á eptsa zlabé ádaliye á deza Dadaamiya. Diyaadiya geni bademme á hákuma á ba am erva-aara.

⁴ Daaci a naba tsanvaare ge masane na, a tsekwese am zane-aara, aŋkwa patele áhuwa a halante, a ɻjude se hude an ɻjane,

⁵ a kevaa yawe am tasa, daaci a fantau ge barateraa sera ge pukura-aha-aara, á halateraa yawe áte sera an we á patele na a ɻjufese hude an ɻjane na.

⁶ Daada áte Simaun Piyer maa, «Lyafka,» a ba ɻjane. «Ka ni ka bariya sera ge iya Yaakadada?»

⁷ A ɻwanante ge Yaisu, a ba ɻjane á elvan ge ɻjane: «Názena yá aŋkwa maganá ya na diyanka emtsaadé, amá watse ká diyeddiye.»

⁸ A ba Piyer: «Baaka, ká báreka sera-aaruwa dekideki.» A ba Yaisu á elvan ge ɻjane: «Máki baranakaaka sera wá, ba icevice dágave á miya antara ka.»

⁹ A ba Piyer á elvan ge ɻjane: «Yaakadada, máki estuwa wá, serka palle, antara ba erva-aha-aaruwa, antara ire-aaruwa, náwa barivebare.»

¹⁰ A ba Yaisu á elvan ge ɻjane: «Máki ura barevbare wá, á bareka mazla-aara adaba tsedaňje vuwa-aara. Sey á bárá ba sera. Kure

wá, tsedanje vuwa á kure. Amá wá, kure bademme ka.»

¹¹ Edda una ni watse á de vela Yaisu na wá, Yaisu diyaadiya, a ndaanaa adaba una ḥanna: Bademme á kureka kwa tsedanje.

¹² Am sarte na zlauzle am baratera sera maa, a tsekweme am zane-aara zlabe adaliye, a de njehe am tate á nja-aara, a ba ḥane á elvan ge itare: «Kina diyakurdiya názena ya magakurnaa ya na emtu?

¹³ Náwa kwá dahiyyá an malum antara Yaakadada. Shagera jipu, una ḥanna ba uṇjule-aara. Adaba ba jire ya ba estuwa.

¹⁴ Iya na ya malum antara Yaakadada ni náwa ya barakuraa sera ge kure na wá, daaci kure keni shagera baraubará sera-aha á kure am dagáve á kure.

¹⁵ Iya wá, maranakuránmárá gáráva-aara, geni kure keni kwá de magáná á ba áte una ya magakurnaa ya na.

¹⁶ Náwa yá ndakurndá kwa ádaliye: Ge jirire wá, walaadi á januka ge zánwe-aara, slebela keni á januka ge edda una ni a ebbela na.

¹⁷ Kina wá, cenakuráncena mazla-aara, máki kwa emmága áte una ḥanna wá, á de jakurja gedá.

¹⁸ «Elva-aaruwa na wá, yá ndaakur ge kure bademme á kure ka. Diyanaterdiya ya emnde-aaruwa na ya dzeratersaa ya. Názena ni an puwa am wakita á Dadaamiya na keni shagera ba a gevge. Adaba a ba ḥane: Palle á emnde na ḥa zu ḫafa kerde á de gev kelaade-aaruwa.

¹⁹ Ndaanakursendá ya mázla-aara, a njinja am

vuwa á kure, geni má sámsa duksa ηanna wá, kwá diyeddiye geni iya wá, Iya.

20 Yá ndaakur ba jirire: Ma a lyiyanaa ware slebela-aaruwa keni, edda-aara a lyevaa ba iya. Iyau, edda una a lyevaa ya maa, a lyevaa ba edda una ni a belibela na.»

Ngyanmeŋgye Shaitaine am ervauŋde ge Yahuda

(Mat. 26:20-25; Mark. 14:17-21; Luka 22:21-23)

21 Ba a ndaase una ηanna Yaisu wá, márbla-aara damda dzámá ire yaikke á dem ηane. A ba ηane á elvan ge pukura-aha-aara: «Yá ndaakur ba jirire, watse á veliya ba palle á kure.»

22 Farantaufe pukura-aha ge zháráva á dem ice am dágave-aatare, diyarka edda una Yaisu á bálá nákwá áte ηane na cekiseki.

23 Añkwa pukura palle, ηane a nja herzhe an Yaisu, Yaisu a wayete ηane kwakya-aara.

24 Simaun Piyer a maganaa nalaama, geni a ndavanundave: á bálá nákwá áte ware ηane.

25 Pukura ηanna a naba ndavanu ge Yaisu an enkale, a ba ηane: «Yaakadada, ware ηane edda-aara?»

26 A ba Yaisu á elvan ge ηane: «Kwaye watse yá ukcevaukca vaŋgwala yá gar dález wá, edda una má ya fanem am erva na ba ηane.»

Daaci Yaisu a naba ukcevaa vaŋgwala na, a gar dález, a vante ge Yahuda egdza á Simaun Iskariyaut.

27 Ba a lyevaa dafa na Yahuda am erva á Yaisu wá, Shaitaine a naba ηgyanme am ervauŋde. A

ba Yaisu á elvan ge ḥane: «Ábi ká am niya á ḥa
ge slera á ḥa na? Edduwa emmága watsewatse.»

²⁸ Amá ma a bannaa adaba uwe Yaisu elva
ḥanna ge Yahuda keni, palle á ura diyaadiya
baaka dekideki am dágave-aatare ḥanna.

²⁹ Adaba á ḥáná Yahuda shungu maa, em-
nde umele-aatare ta kurken Yaisu a banaa de
shekwamiveshekwe duksa na mí maga muṇri an
ḥane, bi a banaa de tegatertega egdza duksa ge
talága-aha.

³⁰ Am sarte na lyevaalya Yahuda vangwala
na am erva á Yaisu, antara ba degashe-aara ba
watsewatse. Am sarte ḥanna vayiya.

*Shairiya aŋwaslire na a vatertaa Yaisu ge
emnde-aara*

³¹ Sesse Yahuda zlazlálá maa, a ba Yaisu: «Kina
wá, á de marápsemárá yaikkire á *Ura á emnde
bademme mázla-aara, tá de zharaná áte ḥane
emnde yaikkire á Dadaamiya keni.

³² Ba seke una ni marapsemárá yaikkire á
Dadaamiya áte Egdza-aara na wá, Dadaamiya
keni á de marateránmárá ba ḥane an ire-aara
yaikkire á Egdza-aara ge emnde. Á de magán ba
herzhe na duksa ḥanna, má watse á dáná á dem
samaya.

³³ Daaci, yá haraaka antara kure kwakya
mazla-aara egdzara-aaruwa. Kina wá, názena
ndza ya ndaater ge Yahudiya-aha na, yá
ndakurnda ge kure keni: Watse kwá tatay-
ítataya, amá kwá taa daaka á dem tate na yá
detekwa ya na.

³⁴ Náwa shairiya aŋwaslire yá vakurte ya:
Shairiya ḥanna wá, mága wáyavire am dágave

á kure. Kure keni wayawaavewáye am dágave
á kure á ba áte una ya wayakurtaa ya na.

³⁵ Máki kwá aŋkwa wayaavewáye wá, tá naba
diyakureddiye emnde a duniya ganakini kure
wá, kwa pukura-aha-aaruwa.»

Piyer á de pelaará we ge Yaisu
(Mat. 26:31-35; Mark. 14:27-31; Luka 22:31-
34)

³⁶ A ndavanu ge Simaun Piyer, a ba ɻane: «Ká
zlálá a deme ka Yaakadada?» A ɻwanante ge
Yaisu, a ba ɻane á elvan ge ɻane: «Kina zlabé
ká dzegwánka emtsaade dabiýá á dem tate na
yá detekwa ya, sey watse ká dabiýá á katafke.»

³⁷ A ba Piyer á elvan ge ɻane: «Yaakadada
labára yá dzegwánka d̄abakd̄aba kina? Ya keni
yá am niya-aaruwa, yá kátá ya shifa-aaruwa
adaba ka.»

³⁸ A ba Yaisu á elvan ge ɻane: «Ba jirire ká am
niya a ya shifa á ɻa adfaba ya emtu? Yá ndak ba
jirire: Vatena lauktu á kyuwa tsákálá wá, ká de
ndaasendá ka ser keye, diyakika, a ba ka.»

14

Ba Yaisu palle una baráma á deza Dadaamiya

¹ A ba Yaisu á elvan ge pukura-aha-aara: «A
gazleka ervaunjfe á kure d̄ekideki, fautarfe áte
Dadaamiya, fautarfe áte ya keni.

² Kwakya sledé am hude á há á Edderwa. Ma
andze baaka wá, ma yá ndakurka. Yá zlálá, yá
de tsatsakurá sledé.

³ Má tsatsanakuraatsatse sledé zlauzle maa,
watse yá eptsá, yá se halakurá á dezerwa, geni

kure keni kwá de njá á ba am tate na ni yá njá ya átekwa.

⁴ Baráma á dem tate na yá detekwa ya wá, diyakurdiya.»

⁵ A ba Taumas á elvan ge ηane: «Yaakadada, ba tate na ká detekwa ηanna keni diyajerka ni, diyajerdiya baráma-aara? Ná dise estara kena?»

⁶ A ba Yaisu á elvan ge ηane: «Ya baráma ηanna ba iya, jirire keni á ba ázerwa palle, shifa keni á ba ázerwa palle. Baaka ura á daada á deza Edderwa á kya baráma umele dékifeki, sey máki a se daba ya.

⁷ Máki diyakuridiya iya wá, Edderwa keni ba diyakurdiya. Ba kina keni diyakurdiya, kwá anjkwa zhárá ba ηane.»

⁸ A ba Filip á elvan ge ηane: «Yaakadada, maranjeránmárá ka ba Eddeña na ge ηere wá, zlauzle náza á ηere.»

⁹ A ba Yaisu á elvan ge ηane: «Kinekineka yá am dágave á kure ni kwaasau diyakika Filip? Ma a niyaa ware keni, edda-aara a naa ba Edderwa, una ni maranjeránmárá Eddeña, á ba ka?

¹⁰ Emtu faktarka ganakini yá anjkwa am Edderwa, Edderwa keni anjkwa am ya emtu? Bademme á názena yá bakurná ya na elva á ire-aaruwa ka, á bina ba Edderwa. Zlabe ádaliye bademme á názena yá maganá ya na keni, á maganá ba ηane slera-aara am ya.

¹¹ Máki ya bakurnaa ba ya: Yá anjkwa am Edderwa, Edderwa keni anjkwa am iya wá, naba fautarfe. Máki una ka maa, fautarfe kure á ba áte slera-aha na yá maganá ya na.

12 Yá ndaakur ba jirire: Ma a fetaara ware áte ya keni, ba kelaa názena yá maganá ya na, edda-aara keni á emmága. Jauje ba ge una yá aŋkwa á maganá ya na keni á de emmága ɻjane, adaba yá aŋkwa duwa ya ádetevge Edderwa.

13 Ma kwa yeka uwe an zhera-aaruwa keni yá emmága, geni a naránnna emnde yaikkire á Edderwa adaba Egdza-aara.

14 Máki kwá ɻjala duksa an zhera-aaruwa wá, ma uwe keni yá emmága.»

A ba Yaisu watse á bela Shedekwe Cudedde á sawa

15 A ba Yaisu á elvan ge itare zlabé ádaliye: «Máki wayakuriwayá wá, magaumága názena yá bakurná ya.

16 Iya wá, yá de ɻjala Edderwa, ganakini á belakurá ura umele, á se melakurwa ɻjane. Edda-aara ɻjanna wá, Shedekwe na á kwaraterse jirire ge emnde na, á se njá ɻjane antara kure ma vaatara keni.

17 Emnde a duniya wá, itare tá shánka Shedekwe ɻjanna ɟekiseki, adaba diyarka Shedekwe ɻjanna, tá nánka keni. Amá kure wá, diyakurdiya ɻjane adaba á njá antara kure, watse á njá am kure.

18 Amaana yá yakurka an ire á kure ba seke egdzar tahe-aha, sey yá sawa ásezekure.

19 Á katafke cekwaanġudí wá, tá de nika emnde a duniya mázle-aara, amá kure wá, watse kwá nina yá á ba an shifa-aaruwa. Adaba una ɻjanna, kure keni kwá de shá shifa jirire.

20 Watse kwá de dise ba vacite njanna ganakini njere an Edderwa wá, njá ba palle. Kure antara ya keni ma ba palle.

21 «Ma a njanaa ware názena ya bakurnaa ya na, anjkwa á emmága, edda una wayiwáyá ba njane. Njere an Edderwa wayanjerwáya jipu an edda-aara, yá maranánmára ire-aaruwa ge edda-aara.»

22 Anjkwa Yahuda umele njane Yahuda á Iskari-aut ka, a ba njane á elvan ge Yaisu: «Yaakadada, á geva estara kena ni, ká de maraŋerá ire á njá ba ge njere, tá naŋka emnde a duniya na?»

23 A ba Yaisu á elvan ge njane: «Máki wayitewáyá edda-aara, anjkwa á magá názená yá bakurná ya wá, Edderwa keni á wayetewaya edda-aara. Daaci njere an Edderwa njá de njá an edda-aara.

24 Máki wayika edda-aara wá, názena yá anjkwa bakurná ya na keni a maŋka ḋekifeki. Amá a viyakurarka ganakini bademme á elva na yá bakurná ya na wá, elva á ire-aaruwa ka, a bina ba Edderwa na ni a belibela na.

25 Yá anjkwa á bakurná ya elva-aha njanna adaba zlabe yá anjkwa antara kure emtsaade.

26 Má zlalanzlálá iya wá, watse Edderwa á belakurá Shedekwe Cufedde slemelanu ge ura á de sawa an zhera-aaruwa. Má watse samsa njane wá, á se kwarakurse duksa bademme, á se yehakuranta njane názena ya bakurnaa ya na bademme.

27 «Kina wá, yá zlálá, náwa yá yakurá hairire. Hairire-aaruwa njanna wá, gergere antara hairire na á vantá duniya ge ura. Yá

vakurte ba hairire na yá an ḷjane ya am er-vaunjé-aaruwa. Daaci a gazleka ervaunjé á kure dekideki, dzamauka ire keni.

²⁸ Ábi kwa cenancena elva-aaruwa, a ba ya ma zlalanzlálá keni watse yá eptsa zlabe ádaliye ásezekure. Wayakuriwáyá tsawe wá, higauhiga áte zlálá-aaruwa keni, adfaba yá aŋkwa zlálá á dem mbá á Edderwa, yaikke ba Edderwa arge iya.

²⁹ Kina wá, fanakuremfa duksa-aha ḷjanna am vuwa geni vacitu má de gevge duksa-aha ḷjanna wá, kwá de fetarfe áte iya.

³⁰ Yá ndáka elva kwakya mazla-aara, adfaba aŋkwa á sawa slekse á duniya na. Amá á kwariyá ḷjane ka dékideki,

³¹ á magava una ḷjanna, ba geni a diyared-diye emnde a duniya, ganakini wayanwáyá an Edderwa, yá maganá á ba áte una a binaa ḷjane ma uwe keni. Tsawetse mi zlálawa áhuna!»

15

Aŋkwa nafa tá dahaná an inabauhi, ya nafa ḷjanna, a ba Yaisu

¹ A ba Yaisu: «Ba iya una ya mama á inabauhi á jirire, Edderwa wá, ḷjane edda á fe á nafa ḷjanna.

² Daaci bademme á erva-aha na tá áte ya baaka nampire-aatare na, á datsaná á ba á dem áhá edda á fe. Á hyahylaná antara ba erva-aha shagera shagera na keni cekwa cekwa, geni erva-aha ḷjanna tá yá egdzere ḷgeláma.

³ Daaci kure kina wá, kwá an tsaatse, á tsatsakuraa názena ya kwarakursaa ya bademmena.

⁴ Gawevge emnde a nja á ba áte vuwa-aaruwa, iya keni yá njá á ba átevege kure. Erva a nafa máki icaráyica áte mama wá, á taa yeka egdzere mázla-aara. Ba duksa palle ge kure keni, kwá taa maganaaka ba názara keni máki kwa baaka átevege ya.

⁵ «Daaci ya mama á nafa njanna ba iya, kure kwa erva-aha-aaruwa. Edda una á njá á ba átevege ya, iya keni yá aŋkwa átevege njane wá, njane á magannaamaga námpire ge Dadaamiya. Amá máki kwa baaka átevege iya, ya baaka átevege kure wá, kwá taa maganaaka ba názara keni.

⁶ Edda una á njá yiyyiye an ya wá, á eblyansebelye Dadaamiya ádegashe, ba seke náza erva á nafa na an ica na. Ta eblyanse á degashe, má welesewelete tá fante kárá.

⁷ Máki kwá nja á ba áte vuwa-aaruwa, elva-aaruwa keni kwá aŋkwa emmága wá, naba ndavaundáva názena kwá kataná kure, kwá shánsha.

⁸ Máki aŋkwa námpire na kwá maganá kure wá, tá de diyakureddiye emnde ganakini kwa pukura-aha-aaruwa ba jirire, tá de dise estuwa yaikkire á Edderwa keni.

⁹ Yá keni wayanakurwáya ba seke una a wayitaa Edderwa na. Ma vaatara keni diyaweddiye ganakini wayanakurwayire.

¹⁰ Máki kwá aŋkwa á fisarfe am názena yá bakurná ya wá, ma vaatara keni kwá diyeddiye ganakini wayanakurwáyá, ba seke una yá

aŋkwa á fansaara ya ge Edderwa, ma vaatara keni diyandiya geni wayiwáyá Edderwa.

¹¹ «Ya sakuranse una na wá, ganakini a naatená higa-aaruwa na ni yá an ḷane na am ervaunjde á kure, geni kure keni á natená ervaunjde á kure an higa ba kalkale antara náza-aaruwa.

¹² Náwa názena yá bakurná ya: Wayawaavewaye am dagave á kure ba seke una ya wayakurtaa ya.

¹³ Máki ba mága wayavire wá, baaka arge una ni ura a naba yaa shifa-aara adsaba slakate-aha-aara na.

¹⁴ Daaci kwa slakate-aha-aaruwa ba kure máki kwá aŋkwa á maga názena yá bakurná ya.

¹⁵ Daaci estuwa wá, yá daakurka an walaadi-aha mázla-aara, adsaba walaadí diyaaka sawári na am ire á zánwe-aara. Yá daakura á ba an slakate-aha-aaruwa, adsaba shanakurushe sawari na ya shanaa áza Edderwa na bademme ge kure.

¹⁶ Kwa eksisaa kure ka lauktu ya gev Yaakadada á kure, amá ya dzerakursaa ba ya geni kwá se dabisaba. Ya fakuraare slera zlabé ádaliye, geni kwá maganaamaga nampire na ni saksage na. Daaci ma kwa ndavanu uwe ge Edderwa keni á vakurteva, máki kwá ndavaná an zhera-aaruwa.

¹⁷ Wayawaavewaye am dágave á kure. Ba una názu yá fakuraará ya.»

Duniya yanaaya Yaisu antara emnde-aara

¹⁸ «Máki yarakuraaya emnde a duniya wá, diyaweddiye ganakini ta yaa ba ya zunjwe.

19 Ma andze kwa emnde a duniya wá, ma tá yákuraaka emnde-aara keni, adaba ma kwa ba palle. Amá kwa emnde a duniyeka, ya dzerakursaa ya, ya sakurse am itare. Adaba una ḷanna yarakuraaya na.

20 Viyawanaaka kure ba elva-aaruwa na: Walaadí wá, á taa januka ge zanwe-aara an yaikkire. Máki ta faa zlača áte ya wá, watse tá fá zlača áte kure keni. Máki ta cena elva-aaruwa wá, názá á kure keni watse tá eccena.

21 Bademme á lámare ḷanna wá, tá de magakurte adaba ba zhera-aaruwa, adaba diyarka edda una ni a belibela na.

22 Ma andze sanemka á se ndaternda wá, ma haypa-aatare ka. Amá kina wá, watse baaka we-aatare mazla-aara, ba haypa-aatare.

23 Ma a yiyya ware keni, a yaa ba Edderwa.

24 Ma andze magannaaka slera-aha na ndza magaaveka am dágave á emndimagwaha dékideki na áte ice-aatare wá, ma haypa-aatareka. Amá náwa naranna slera-aaruwa bademme, aley yaranjeraaya antara ba Edderwa keni.

25 Mágaa-aatare ḷanna wá, a gevaa ba názena an puwa am tawraita-aatare. Añkwa an puwa am *tawraita, a ba ḷane: Yariyaaya ba dey.»

26 A ba ḷane á elvan ge itare zlabé ádaliye: «Watse á sawa Slemelakurumele á de vakurtá Edderwa, yá de belaná á sawa am mba á ḷere máki danaada ya. Slemelakurumele ḷanna wá, Shedekwe Cudedfde á kwaratersá ḷane jirire ge emnde, á se maganá ḷane seydire áte ya.

27 Kure keni watse kwá mága seydire áte ya, adaba ya fantuwa estuwa slera-aaruwa, sem

kina ma ba kerde.»

16

¹ «Náwa yá aŋkwa fakuremfa am vuwa á kure, ganakini a de kezlevka fetarfire á kure áte ya.

² Adaba watse tá ኃይልናንግዴ am jeba á Yahudiya ba ፍቅርፈኩ, kwá duka á dem mashidi. Aŋkwa á sawa sarte umele wá, ma a janaa ware shifa á kure keni, á de banba am ervaunđe-aara geni á maganá slera shagera ge Dadaamiya.

³ Una ኃናናna tá de maganá adaba diyarajerka ma Edderwa, ma iya keni.

⁴ Kwaya ኃናና, fanakuremfa am vuwa á kure zlauzle. Daaci má samsa sarte ኃናናna wá, watse kwá diyeddiye ganakini ya ndakurndá.»

Slera á Shedekwe Cudedde am duniya

A ba ኃናና á elvan ge itare: «Ndanakurka una am fantaufe na wá, adaba yá aŋkwa ba ya an ire-aaruwa am dagave á kure.

⁵ Kina wá, ya ndakursende adaba yá aŋkwa eptsa á deza edda una a felibela na. Amá baaka ura a ndaviyu elva am dagave á kure áte zlala-aaruwa ኃናናna.

⁶ Kwá dzámá ire estuwa adaba ya bakuraa yá eptsa ádeza edda una á felibela na emtu?

⁷ Amá yá ndaakur ba jirire: Baira ge kure wá, shagera ba yá zlálá ኃናናna. Adaba máki zlalanka ya, á sawka Slemelakurumele na keni. Amá máki zlalanzlálá ya wá, yá de belá ኃናና, á de sawa ኃናና ásezekure.

⁸ Má watse samsa ኃናና wá, á se weratertá ice ge emnde a duniya áte haypa-aatare, áte

jirire-aaruwa antara áte shairiya na á de kyáná Dadaamiya.

⁹ Haypa-aatare ḷanna wá, adaba fartareka áte ya.

¹⁰ Ate jirire-aaruwa keni maa, adaba watse kwá nika mazla-aara yá eptsá ádeza Edderwa.

¹¹ Ate shairiya á Dadaamiya maa, adaba ḷateraanja shairiya antara slekse á duniya na bademme.

¹² «Kwakya duksa na yá kátá bakurná ya, amá yá ndakurka adaba zlabe kwá dzegwánka.

¹³ Daaci má watse samsa Shedekwe Cudeddse ḷanna á kwaranse jirire ge ura na wá, watse á se ndakursá ḷane jirire á duksa bademme. A se ndaakur elva á ire-aareka, amá á se ndáhá ba názena ni a cenáncena na, antara duksa na watse á magava á katafke na bademme.

¹⁴ Watse á se mbedakurwa ḷane elva-aaruwa, daaci estuwa emnde bademme watse tá nanna yaikkire-aaruwa.

¹⁵ Bademme á duksa á Edderwa ba náza-aaruwa. Ya bakurnaa adaba una, watse Shedekwe Cudedde á sakurá elva-aaruwa.»

Dzama ire á de gev higa yaikke

¹⁶ A ba Yaisu á elvan ge itare: «Á de katafke cekwaangudí wá, watse kwá nika. Má shekwaashekwa cekwaangudí, watse kwá nina zlabe ádaliye.»

¹⁷ Daaci a bá pukura-aha umele am dagave-aatare: «A ba Yaakadada, á de katafke cekwaangudí wá, watse kwá nika. Má shekwaashekwa cekwaangudí wá, watse kwá nina zlabe ádaliye. A ba ḷane zlabe ádaliye: Yá zlala

á dem mbá á Edderwa, watse kwá nika na mu, amaana estara ɻjanna?»

¹⁸ A ba itare: «Á de katafke cekwa na á ndaana ɻjane na wá, ɻjá taa diseka cekidéki.»

¹⁹ Amá kerten̄ diyeddiye Yaisu ganakini aŋkwa ndáva-aatare azenjara. Daaci a ba ɻjane á elvan ge itare: «Kwá kátá dise elva-ara ɻjane kwá aŋkwa á ndava am dagave á kure na? Ba elva na ya bakurnaa ya, á bá ya: Á de katafke cekwaan̄gudi watse kwá nika, má shekwaashekwa cekwaan̄gudi, watse kwá nina zlabe ádaliye na emtu?

²⁰ Yá ndaakur ba jirire: Kure wá, watse kwá kyuwa, watse kwá tsákáná á ba antara cakwa. Emnde a duniya wá, watse tá dzaka. Watse kwá dzámá ire kwakya, amá cekwaan̄gudi á de katafke wá, á de gev higa yaikke ge kure.

²¹ Ba seke náza á mukse á hude, máki herzhe yá-aara wá, sey ba á dzámá ire adaba herzhe zlada-aara. Amá má yaaya wá, á shá higa yaikke, á gev ba seke ndza wanka duksa, adaba yaaya ura.

²² Watse ba duksa palle ge kure keni, kina wá, kwá aŋkwa dzama ire, amá watse yá nakurná zlabe ádaliye ba kure ɻjanna, kwá higa, watse baaka ura á dzegwándzegwa piya higa ɻjanna am kure.

²³ «Má watse samsa sarte ɻjanna wá, bademme á maana á duksa watse á ba bálá ázekure, baaka ura á de ndava elva ázerwa. Yá ndaakur ba jirire: Ma kwa ndava uwe an zhera-aaruwa keni, á vakurteva Edderwa.

²⁴ Zlabe ndavakurka emtsaade ba názara keni an zhera-aaruwa. Ndavaundáva, kwá shánsha

duksa na kwá ndavaná kure, geni a natena higa am ervaunjfe á kure.»

Yaisu gaaga ndzedfa arge duniya

²⁵ A ba ñane á elvan ge itare zlabe ádaliye: «Sem vatena wá, yá eksa duksa á duniya ganakini yá palakurá sera á elva á Edderwa an ñane. Amá aňkwa á sawa sarte na ni watse yá ndaakur elva á Edderwa ba parakke.

²⁶ Má samsa sarte ñanna wá, watse kwá ndavaná ba kure an ire á kure duksa áza Edderwa an zhera-aaruwa. Bawanka ni watse yá yekakurná ba iya duksa.

²⁷ Adaba Edderwa wayakurtewáyá kure keni. A wayakurte adaba kure wayakuriwaya, fakurtarfe geni ya sawa ázenjara.

²⁸ Ba jire ya sawa á ba áza Edderwa, ya sem duniya. Kina wá, yá aňkwa ya duniya, yá eptsá á deza Edderwa.»

²⁹ A ba pukura-aha-aara: «Yawwaa, una wá, ndaksenda elva párákke, baaka naraje am hude-aara dekideki.

³⁰ Kina wá, diyajerdiya ganakini diyakdiya duksa bademme, diyakdiya ka názu am ire á ñere, baaka ni ñá ndavaku an ndave emtsaadse. Adaba una ñanna diyajerdiya mázla-aara geni ka sawa áza Dadaamiya.»

³¹ A ba Yaisu á elvan ge itare: «Diyakurdiya mázla-aara ka?

³² Amá aňkwa á sawa sarte umele, ba kina keni samsa wá, bademme watse kwá kyivaarkye, ma ware keni watse á zhagade á de cuwa há-aara, watse kwá yiya ba ya palle. Amá ge jirire wá,

watse ya palle ka, adaba aŋkwa Edderwa antara ya.

³³ Bademme á una njanna yá aŋkwa fakurem am vuwa na wá, geni a gazleka ervaunđe á kure dekideki, adaba kwa ba palle antara ya. Am duniya na wá, kwá shushe zladá, amá tsawaatse ba shagera, adaba gannaaga ya ndzeda arge duniya.»

17

Maduwa á Yaisu arge pukura-aha-aara

¹ Am sarte na zlanaazle elva-aara Yaisu, a kante ice á dem samaya, a ba njane: «Eddyaaaruwa, kina wá, hyephye sarte mázla-aara. Marateranmárá yaikkire á Egdza á ña ge emnde, geni ya keni ya marateranmárá yaikkire á ña.

² Adaba ka vitaa ba ka hákuma áte emnde bademme, geni yá vaterete shifa na á zleka na, ge emnde na ka dzeratersaa ka ge se dabidaba.

³ Shifa na á zleka njanna wá, ba ni a diyaraksediya ba shagera, ka Dadaamiya á jirire baaka umele, a diyariyeddiye iya Yaisu *Almasihu na ka belyaa ka.

⁴ Maranateránmárá yaikkire á ña ge emnde am duniya, magannaamaga slera na ni ka fiyyara ka.

⁵ Daaci kina wá, eptsiyaptsa kwa á dem yaikkire-aaruwa na ndza yá am kwa átevege ekka kwaye zlabe nderaaaveka duksa ba dekideki na.

⁶ «Kwaranatersekware zhera á ña bademme ge emnde na ka dzeratersaa ka am duniya, ka vite ge dabidaba na. Ta emnde á ña ba ge ekka,

amá ka puwatermaa am erva-aaruwa. Itare wá, tá aŋkwa cena elva á ḥja, tá aŋkwa á faksarefe.

⁷ Kina wá, itare diyardiya bademme ganakini bademme á názena ya shanaa ya ázeŋa, a sawa á ba ázeŋa.

⁸ Mbedanaterumbede elva á ḥja bademme, lyarvaalya an ervaunđe-aatare palle, diyardiya ganakini ba jirire ya sawa ázeŋa, fartarefe geni ka beliyaa ba ka.

⁹ «Yá aŋkwa ḥjaláká adaba itare. Yá ḥjalák ge duniya bademme ka, amá adaba emnde na ni ka vite ge ya na. Ta emnde á ḥja ba ge ekka.

¹⁰ Duksa-aaruwa, ba duksa á ḥja. Duksa á ḥja keni ba duksa-aaruwa. Daaci emnde tá zharaná am itare yaikkire-aaruwa.

¹¹ Iya wá, yá aŋkwa yá duniya, yá eptsá á dezena, amá itare wá, zlabe tá njá á ba am duniya na. Edderwa ka cuđedđe, yá aŋkwa dá kina á dezena na wá, yá aŋkwa ḥjalakŋála geni ká tsufatertsufa an hákuma na ni aŋkwa am zhera á ḥja, zhera á ḥja na ka vite ge iya na, geni itare keni a garevge palle, ba seke una ni miya antara ka ma ba palle na.

¹² Am sarte na yá aŋkwa ya am dagave-aatare wá, tsufanateraatsufa an hákuma na aŋkwa am zhera á ḥja, zhera na ka vite ge ya na. Baaka ura kedaakeda am dagave-aatare, sey ba edda una aŋkwa elva-aara ta puwete am wakita á ḥja na. Gevge ba kalkale antara una a ndaanaa wakita.

¹³ Amá kina yá aŋkwa tse, yá zlala á dezena na wá, yá aŋkwa ndaha elva ḥjanna antara ka emtsaadé, geni ma zlalanzlala keni, a naatenaha

ervaunđe-aatare an higa ba kalkale antara náza-aaruwa.

¹⁴ Mbedanaterumbeda elva á ḥja, lyarvaalya an ervaunđe-aatare palle. Amá wayaraterka emnde a duniya mazla-aara, adaba garevge gergere. Ba seke una iya keni ganevka ura á duniya na.

¹⁵ Yá ḥjalák ganakini ká satersese am duniya bademme ka, amá geni ká tsufatertsufa, a magaterteka emtaŋkire slemándzawe.

¹⁶ Ba seke una ni ya ura á duniya ka ya na wá, itare keni ta emnde a duniya ka.

¹⁷ Emmága sleksire á ḥja am ervaunđe-aatare, barateraabárá an jirire á ḥja. Ba elva á ḥja una jirire ḥjanna.

¹⁸ Ba seke una ka beliyaa ka á sawa am samaya, á sem duniya na wá, iya keni yá aŋkwa á belaterbela á dem hude á duniya.

¹⁹ Yá aŋkwa vakte ire-aaruwa bademme adaba itare, geni itare keni tá yaká ire-aatare á ba an jirire.

²⁰ «Kina wá, yá ḥjaláká arge itare ka palle mazla-aara, yá ḥjaláká arge emnde na ni watse tá de fetaare áte ya adaba waazu-aatare na keni bademme.

²¹ Yá aŋkwa ḥjalakŋála Edderwa, geni bademme-aatare ḥjanna, ká gatervege ba palle, lauktu tá gevge palle antara miya, ba seke una yá aŋkwa am ka, ka keni ká aŋkwa am ya na. Itare keni a garevge palle, lauktu tá de fetarfe emnde a duniya ganakini ka beliyaa ba ka.

²² Yaikkire na ni ka vitaa ka ge iya na wá, vanaterteva ya ge itare keni, geni a garevge palle,

ba seke una miya antara ka ma ba palle na.

²³ Ba seke una ni ekka ká anķwa am ya, iya keni yá anķwa am ka na wá, itare keni a garevge ba palle. Á de dise áte una ɳanna duniya ganakini ka beliyaa ba ka, wayakaterwáyá itare keni ba seke una ka wayite ya na.

²⁴ «Daaci Edderwa, emnde ɳanna ka vitaa ka na wá, yá kátá itare keni tá de njá á ba am tate na yá de njá ya átekwa na, geni a naránnna yaikkire na ka vitaa ka. Yaikkire-aaruwa ɳanna wá, adaba wayakitewáya kwaye zlabe nderaaveka duksa ba cekideki na.

²⁵ Eddaye-aaruwa, ka ura jirire, amá diyanja emnde a duniya, ya diyaksaa ba ya. Emnde ɳanna ka vitaa ka na keni diyardiya ganakini ka beliyaa ba ka.

²⁶ Kwaranatersekware zhera á ɳa ge itare, yá anķwa á kwaranatersekware zlabe ádaliye dem katafke keni, ganakini wayava na ka wayitaa ka an ɳane na wá, itare keni tá wayaavewáye á ba áte una ɳanna, iya keni yá njinja am itare.»

18

*Ta eksanaa estuwa Yaisu
(Mat. 26:47-56; Mark. 14:43-50; Luka 22:47-53)*

¹ Am sarte na zlanaazle Yaisu mága maduwa ɳanna, mazla-aara ta naba zlálá antara pukura-aha-aara á dete iga a egdza guwa na tá cfaaná an Kaidairaun na. Anķwa fe áte iga a guwa ɳanna maa, ta demhe am fe ɳanna antara pukura-aha-aara.

² Yahuda na a velanaa ɻane Yaisu na wá, ɻane diyaadiya tate ɻanna. Adaba mbaasemba Yaisu ge dem tate ɻanna antara pukura-aha-aara.

³ Daaci a dateraa Yahuda ɻanna sawji-aha, antara emnde a ufa mashidi na ta belateraa male-aha á *liman-aha antara *Farisa-aha na. Daaci daredde, tá an kazlaŋa á wáva-aatare am erva, antara kárá á fanus-aha-aatare, ira kárá á názambakara.

⁴ Yaisu wá, diyaadiya ɻane názu watse á shá ɻane bademme. A tsetehe, a ba ɻane á elvan ge itare: «Kwá aŋkwa tatayá ware kure?»

⁵ Ta ɻwanante, a ba itare: «Ijá aŋkwa tatayá ba Yaisu ura Nasarátu.» A ba Yaisu á elvan ge itare: «Ya Yaisu ɻanna ba iya.» Daaci ta tsaahe kwa, antara Yahuda na a velanaa ɻane na á tse á katafke-aatare.

⁶ Am sarte na ni ya Yaisu ɻanna ba iya, a ba Yaisu á elvan ge itare na wá, bademme eptsaraapetsa an iganiga, reppe puwaraapuwa á dem áhá bademme.

⁷ Yaisu a ndavateruhe zlabe ádaliye: «Kwá aŋkwa tatayá ware kure?» Ta ɻwanante, a ba itare: «Ijá aŋkwa á tatayá Yaisu ura Nasarátu.»

⁸ A ba Yaisu á elvan ge itare: «Ábi ya ndaakurn-daha? Máki kwá aŋkwa á tatayá ba iya wá, yawáterya emnde na a zlarzlálá, ya Yaisu ɻanna ba iya.»

⁹ Yaisu a ndaa una ɻanna, geni a gevge á ba áte elva-aara na a banán ge Eddeñara Dadaamiya na, adaba a ba ɻane: «Ba ura palle keni kedaaka am dagave á emnde na ka vitaa ka.»

¹⁰ Simaun Piyer maa, aŋkwa masalam ázenjara, a naba tedese masalam-aara ɳanna, a waa walaadi á male á *liman-aha an ɳane, a lanaa hyema á naðafa. Zhera á walaadi ɳanna Malkus.

¹¹ Amá a ba Yaisu á elvan ge Piyer: «Femfa masalam á ɳa am bere-aara. Ka kurken eksanarka shá zlaða na a fiyaara Edderwa emtu?»

Daránda Yaisu á dem mba á Hannas

¹² Daaci ta naba gwarhe ge sawji-aha antara male-aatare ira Yahudiya-aha emnde a ufa mashidi na, ta naba puwete zawa áte Yaisu.

¹³ Zuŋjwe wá, ta daa Yaisu á dem mbá á Hannas emtsaadfe, shawlenjara ge Kayafas male á *liman-aha am sarte ɳanna.

¹⁴ Ba Kayafas na ndza a baterán ge Yahudiya-aha, a ba ɳane: «Máki jamija shifa-aara ɳane palle, á shansha ire-aara larde á miya na.»

A ba Piyer: Ya pukura á Yaisu ka

(Mat. 26:69-70; Mark. 14:66-68; Luka 22:55-57)

¹⁵ Simaun Piyer antara pukura umele wá, ta daa daba Yaisu am sarte na eksarvaaksa na. Palle á Piyer ɳanna wá, male á *liman-aha diyaadiya ɳane ba shagera. Adaba una ɳanna a shaa baráma á daba Yaisu á de ba am hude á há á male á liman-aha.

¹⁶ Amá Piyer wá, a tsaahe áte we á wakyiya. Daaci a naba eptsehe ge pukura palle na diyaadiya male á liman-aha na, ta se ndaave elva antara mukse na á ufa wakyiya na, daaci a dánme Piyer keni á dem hude á há.

17 Mukse ḥanna sle-ufa wakyiya na a se ndavanu ge Piyer, a ba ḥane á elvan ge ḥane: «Ábi ka keni ka ba pukura á zhel ḥanna?» A ḥwete ge Piyer, a ba ḥane: «Iya ka».

18 Am sarte ḥanna aŋkwa ekhye maa, mbarantembe kárá walaadi-aha antara emnde a ufa mashidi, tá aŋkwa á cena kárá na. Piyer keni a de tsaahe ázetare, tá cena kárá na kerde.

Yaisu á katafke á Hannas male á *liman-aha werre
(Mat. 26:59-66; Mark. 14:55-64; Luka 22:66-71)

19 Hannas emgyegwe a male á *liman-aha a ndavanu elva ge Yaisu áte pukura-aha-aara, antara názena a kwaratersaa ḥane ge emnde.

20 A ḥwanante ge Yaisu, a ba ḥane á elvan ge ḥane: «Bademme á elva-aaruwa ya ndahán ba párakke. Ya kwaraterse ge emnde am *mashidi yaikke, antara am egdzar mashidi-aha. Baaka elva na ya ndaanaa an shebe cekifeki.

21 Labara ká ndaviyu elva áte una ḥanna? Ndavaterundave ba ge emnde na ni a cenanaa hyema-aatare elva am mbuwe-aaruwa, itare diyaardiya názena ya ndaanaa ya.»

22 Ba a ndaase una ḥanna Yaisu wá, palle á emnde a ufa mashidi na tá á tsatse áhuwa, a se vante babárva, a ba ḥane á elvan ge Yaisu: «Tá ḥwanante ba estuwa ge male á liman-aha?»

23 A ba Yaisu á elvan ge ḥane: «Máki ya ndaanaa an dzálá wá, naba ndajerndaa tate na ni ya ndaanaa an dzálá na. Amá máki ya ndaanaa á ba áte unjule-aara wá, labara ká jija?»

²⁴ Daaci á bá liman Hannas: «Dawánda kwa á dem mba á Kayafas.» Ta daa Yaisu á ba an takwasa njanna á dem mba á Kayafas male á liman-aha.

*Dalide Piyer ge baa njane pukura á Yaisu ka
(Mat. 26:71-75; Mark. 14:69-72; Luka 22:58-62)*

²⁵ Am sarte njanna, zlaþe Simaun Piyer á ba tse áte we á kárá na, á cena kárá. Ta ndavanuhe ge emnde a cena kárá njanna, a ba itare tá elvan ge njane: «Ka keni ka ba palle á pukura-aha á zhel njanna ka?» A njwete ge Piyer a ba njane: «Ya pukura-aara ka.»

²⁶ Añkwa palle á walaadfi-aha á male á *liman-aha, ba egdza emmenjara ge edda una Piyer a icanaa hyema an masalam na, a ba njane á elvan ge Piyer: «Ka ni nanañka antara njane am fe áhuwa na?»

²⁷ «Aley ba ya pukura-aara ka», a ba Piyer. Ba njane keni ndaasende, tsaktsakwalikwaa a ba tsákálá.

*Yaisu á katafke á sleksu *Pilaatu
(Mat. 27:1-2, 11-14; Mark. 15:1-5; Luka 23:1-5)*

²⁸ An enjlya werre wá, ta danse Yaisu am mbá á Kayafas male á *liman-aha, ta dánaa á dem mbá á *Pilaatu slekse yaikke ta fanaa emnde a Rauma. Amá darka Yahudiya-aha á dem hude á há á slekse njanna, adaba tá an bárá cudedfde, añkwa muñri á *Paska á katafke-aatare geni tá shánsha zá muñri njanna.

²⁹ A segashe adaba una njanna sleksu Pilaatu ásezetare ágashe, a ba njane á elvan ge itare: «Kwa se puwaar ugje adaba uwe ge zhel na?»

30 Ta ḥwanante ge slekse, a ba itare: «Ma andze baaka názu á maganá ḥane wá, ma ḥá sánka á sem mbá á ḥa.»

31 A ba sleksu Pilaatu á elvan ge itare: «Máki ba estuwa wá, nawmbare dawánda, de kyawkyá ba kure shairiya-aara áte una am *tawraita á kure.» Ta ḥwanante ge male-aha á Yahudiya-aha, a ba itare tá elvan ge ḥane: «Adaba baaka baráma-aara ge ḥere, ganakini ḥá kyá shairiya a keda shifa á ura.»

32 Mágá ḥanna wá, sesse jirire á elva á Yaisu na a ndaanaa áte emtsa-aara na. Adaba a ba ḥane: Watse tá tsitetse áte dzangala.

33 *Pilaatu a naba demhe am hude á há-aara, a ḥaante Yaisu, a de ndavanuhe, a ba ḥane á elvan ge ḥane: «Ba ka una ka slekse á Yahudiya-aha na emtu?»

34 A ba Yaisu á elvan ge ḥane: «Una ba elva á ire á ḥa emtu, ta se ndaaka emnde he?»

35 A ba Pilaatu á elvan ge Yaisu: «Iya ya ura Yahudiya emtu? Ábi ta se puwakaare ugje ba emnde á kure antara male-aha á *liman-aha ázerwa, ka gu uwe ka?»

36 A ḥwanante ge Yaisu, a ba ḥane á elvan ge ḥane: «Ya slekse, amá kwárá-aaruwa wá, am duniya ka. Ma andze tate na yá kwaraná ya am duniya wá, ma tá sawa kwakwane-aha-aaruwa á se waviyuwave, ma tá eksivaaka Yahudiya-aha dekideki. Amá tate na ni yá kwaraná ya na wá, am duniya ka.»

37 A ba Pilaatu á elvan ge ḥane: «Máki estuwa wá, ka slekse kwa?» A ba Yaisu á elvan ge ḥane: «Ba seke ndáhá ḥa. Ya slekse. Dalila á

sawa-aaruwa á sem duniya na wá, a siyaa ba se maratera jirire ge emnde. Ta yiayaa adaba ba una ñanna. Edda una aŋkwa jirire ázeñara wá, á cená elva-aaruwa keni.»

³⁸ A ba Pilaatu á elvan ge ñane: «Uwe ñane jirire ñanna?»

Am iga-aara maa, a naba sessehe zlabe ádaliye ge Pilaatu ñanna áseza Yahudiya-aha na ágashe, a ba ñane á elvan ge itare: «Shanánka ya haypa áte zhel na ba palle keni.

³⁹ Am mbakursembe ganakini ba kelaa sanderi yá belakurá daŋgay palle am muŋri á *Paska maa, wayakurwáya emtu an slekse á Yahudiya-aha yá belakurnaabela á da?»

⁴⁰ Amá a ba itare bademme-aatare tá elvan ge ñane á bá an ká kwárá: «A'aa ñane ka, belanaaka ñane. Nere ñá hayá ká belaŋjerá Barabas.» Degiya Barabas ñanna sleceba shifa.

19

*Njarantenja am shairiya ge ja shifa á Yaisu
(Mat. 27:15-31; Mark. 15:6-20; Luka 23:13-25)*

¹ Daaci a ba slekse á elvan ge sawji-aha-aara: «Dawánda Yaisu, de zazuze an ja.»

² Ta dánhe ge sawji-aha Yaisu na, ta de nderse dáke, ta facfanse ire an ñane, ákurá *cfaŋkaula, ta tsekwanme am dira kyanje.

³ Mazla-aara ta tsaahe ákatafke-aara, ta gyanu rume: «A vakteva Dadaamiya shifa slekse á Yahudiya-aha!» Daaci ta naba vavante babárva.

⁴ Am iga-aara maa, sleksu *Pilaatu sesse zlabe ádaliye áseza zlamaakelaawa, a ba ñane á elvan ge itare: «Kwaye yá de sansese zhel ñanna á se

katafke á kure, ba palle keni shanánka ya haypa-aara, ganakini yá ɳguðaná adaba ɳane.»

⁵ Daaci ta sanse Yaisu ásegashe wá, an tsekwa am dira kyanje, ta fasfanse ire an dake. A ba slekse á elvan ge itare: «Kwaya ɳane zhel ɳanna.»

⁶ Aley ba ta puwete ice-aatare áte Yaisu, *liman-aha antara emnde a ufa mashidi wá, ta kante kwara á ba á dem zhegela, a ba itare tá elvan ge slekse: Zlenjelezlenjela áte dzangala. Bademme-aatare tá ndaha ba ɳane. «Áy náwmbaré de zlenjelawzlenjela ba kure áte dzangala ɳanna, shanánka ya haypa na ni yá zlenjelaná adaba ɳane.»

⁷ A ba Yahudiya tá elvan ge ɳane: «Máki áte shairiya na am *tawraita á ɳere wá, á njeka an shifa ɖekideki, adaba a bantsa ɳane: ɳane *Egdza á Dadaamiya.»

⁸ Am sarte na cenáncena sleksu *Pilaatu, a ba Yaisu ɳane Egdza á Dadaamiya na wá, farfe zlabe ádaliye gázla-aara.

⁹ A eptsehe zlabe ádaliye á dem hude á há, a de ndavanu ge Yaisu, a ba ɳane á elvan ge ɳane: «Ka ura ekse-ara ka?» Amá ɳwanárka Yaisu ɖekideki.

¹⁰ A ba slekse á elvan ge ɳane: «Ká ɳweka ndza? Diyakika ganakini yá an hákuma ge belakaabæla, bi ya zlenjelakhe áte dzangala emtu?»

¹¹ A ba Yaisu á elvan ge slekse: «Hákuma ɳanna ká maganá ka áte ya na keni a vaktaa ba Dadaamiya. Ma andze vakteka Dadaamiya wá, ma baaka hákuma á ɳa áte ya ba cekwaŋgudi

keni. Daaci kwakya ba haypa á edda una a se vite ge ekka na arge haypa á ña.»

¹² A fantau á ba am sarte ñanna slekse, baaka názu magaaka ganakini á belanaabelia Yaisu. Amá ta puwaar hula Yahudiya-aha, a ba itare tá elvan ge ñane am hula-aatare: «Máki belakanaabelia zhel na wá, ka ura á male á larde a Rauma ka cekideki. Adaba ura ni a ganve ire-aara slekse na wá, ñane kelaade á male á haha á Rauma.»

¹³ Ba a cennaa elva ñanna sleksu *Pilaatu wá, a naba sanse Yaisu ádaliye, a njema am kurshi á shairiya áte egdza gavaye-aara ta maganaa án nákwa, an elva á Ibraniŋkau tá daháná an Gabbata.

¹⁴ Am sarte ñanna wá, herzhe á maga vacitire. Ba makuralla-aara una muñri á *Paska. Daaci a ba sleksu *Pilaatu á elvan ge Yahudiya-aha: «Náwa slekse á kure».

¹⁵ Amá a ba itare á bá an ká kwara á dem samaya: «A njeka an shifa! A njeka an shifa! Zlenzelzlenjela áte dzangala», a ba itare. A ba slekse á elvan ge itare: «Yá já slekse á kure emtu?» A ba male-aha á Yahudiya-aha tá elvan ge ñane: «Baaka slekse á ñere umele arge male á larde á Rauma.»

¹⁶ Daaci slekse a naba yateraa Yaisu, ganakini a de zlenzelzlenjela áte dzangala, ta danhe ge sawji-aha.

*Zlenzelzlenjela Yaisu áte dzangala
(Mat. 27:32-44; Mark. 15:21-32; Luka 23:26-43)*

17 Daaci daransede Yaisu á dete iga a ekse, a sepanaa ba ñane dzaŋgala-aara á dem tate na tá daaná an Gaulgauta an elva a Ibraniŋkau-aha na, amaana: Tate á delame á ire.

18 Daraada áhuwa maa, sawji-aha na ta naba zlenjela Yaisu áte dzaŋgala. Arŋkwa zala buwa ta zlenjelaterhe kerde. Palle ta zlenjelehe áte dzaŋgala am naðafa á Yaisu, ura palle keni am názlaba, Yaisu am dagave, ma ware keni áte dzaŋgala ge ire-aara.

19 Sleksu *Pilaatu a puwete názena ni ta jaa Yaisu átuge na, a fete áte dzaŋgala. Náwa názena a puwetaa ñane: Yaisu ura Nasarátu, ñane slekse á Yahudiya-aha.

20 Kwakya Yahudiya-aha na de ndarsende puwa ñanna, adaba yiyyeka an kevaye an berni. Puwa ñanna keni ta puwete an elva a Ibraniŋkau, an elva a Yunaniŋkau, ira elva a Rauma.

21 Amá a ba male-aha á Yahudiya-aha tá elvan ge sleksu Pilaatu: «Puweka slekse á Yahudiya-aha na, puwetepuwa: A bantsa ñane ya slekse á Yahudiya-aha.»

22 Amá a ba slekse á elvan ge itare: «Názu puwantepuwa wá, á njá á ba áte una ñanna.»

23 Sawji-aha am sarte na zlaruzle am zlenjela Yaisu maa, ta tegaa naŋgyuwe-aara am dagave-aatare gergere ufade áte itare. Daaci a juwa zane-aara icarka an ica ðekideki, ta hán ba estuwa.

24 A ba sawji-aha am dagave-aatare: «Tataumika zane na, magaumimága njeri, watse á jesarje edda una á zaná ñane na.» Daaci

estuwa, gevge ba seke una an puwa am wakita á Dadaamiya. A ba wakita á Dadaamiya wá: Ta tegaa nanjyuwe-aaruwa am dagave-aatare, ta magaa njeri áte zane-aaruwa.

²⁵ Tara emmenjara antara egdza emmenjara mukse ge emmenjara ηanna, antara Maari mukse á Kaulaupas, ira Maari mukse na am Magdala na, itare tá á tsatse á ba áte vuwa á dzan̄gala na Yaisu átekwa na.

²⁶ Yaisu a belanu ice ge emmenjara, tá antara pukura-aara na ni kwakya-aara a wayete ba ηane na, a ba ηane á elvan ge emmenjara: «Emmaaye, dawale ηanna wá, egdza á ηa ba ηane.»

²⁷ A ba ηane á elvan ge pukura ηanna: «Emmeja ba ηane.» Pukura ηanna a naba eksante Maari á ba am sarte ηanna, a danaahe á dem mba-aara.

Emtsa á Yaisu
(Mat. 27:45-56; Mark. 15:33-41; Luka 23:44-49)

²⁸ Am iga a una ηanna maa, am diyaadiya Yaisu ganakini zlauzle slera-aara bademme, a ba ηane: «Á wiya ndera.» Estuwa gevge názena a ndahanaa wakita á Dadaamiya.

²⁹ Daaci aŋkwa hwámá ta netaa mbazla á egdza nafa am hude-aara daŋdaŋe mbazla ηanna; duwa á sawji-aha, ta ḥugdete jeba á sausau umele áte lálá, ta shebeme am mbazla ηanna, ta fante áte we ge Yaisu.

³⁰ Ba a shu una ηanna Yaisu, a ba ηane: «Kina wá, zlauzle slera-aaruwa bademme.» Mazla-aara a naba gá ire-aara, a emtsehe.

Zhel sawji a waa Yaisu an upa am slerpa

³¹ Vacite ɳanna maa, makuralla-aara kwaskwe á puwansepue á Yahudiya-aha, kwaskwe á puwansepue ɳanna keni jauje ge kwaskwe á puwansepue-aha umele, adaba muŋri á *Paska. Adaba una ɳanna wayarka male-aha á Yahudiya ganakini kwaskwe á puwansepue á se berá emtsa á emnde áte dzangala. A dertaa una ɳanna á deza sleksu *Pilaatu, geni a kazlaratervekazla emnde na am sera, a tsek-warateratsekwa áte dzangala-aha.

³² Daaci duwa á sawji-aha, ta de kazlaa emnde buwa na ta zlenjelateraa antara Yaisu áte dzangala na am sera.

³³ Amá Yaisu wá, ta beraa baaka shifa am ɳane. Adaba una ɳanna kezlarka sera-aara ge ɳane.

³⁴ Amá palle á sawji-aha a naba wehe an upa am slerpa wá, kertenj a kelaa uzhe antara yawe ásegashe.

³⁵ Una a ndaanaa ba edda una a naanaa an ice-aara. Aŋkwa á maga seydire-aara ganakini ba jirire. ɳane wá, diyaadiya ganakini a geva ba estuwa ba jirire, geni kure keni kwá fetarfe.

³⁶ Una ɳanna gevge ba kalkale antara una an puwa am wakita: A ba wakita á Dadaamiya wá: Tá de kyabeka hyahya-aara dekideki.

³⁷ Am tate umele zlabe ádaliye á ba am wakita á Dadaamiya ɳanna, a ba ɳane: Watse tá zhárá edda una ni ta wanaa an upa na.

Zlavarnaazlava Yaisu am irekhya

(Mat. 27:57-61; Mark. 15:42-47; Luka 23:50-56)

38 Am iga á una ḥanna maa, an̄kwa Yusufa umele ura Arimatiya, a de ndavanaa ḥane barama áza sleksu *Pilaatu, ganakini á tsek-wanaatsekwa emtsa á Yaisu, á danda. Yusufa ḥanna wá, fetarfe áte Yaisu, amá ndahaaka parakke adaba á wáná lyawa átuge Yahudiya-aha. A duwa ḥane ádeza sleekse, sleekse a vante barama. Daaci a de eksantaa ḥane emtsa á Yaisu.

39 Nikaudaimus na ndza a deza Yaisu vacite umele an vayiya na keni an̄kwa áza Yusufa ḥanna. Nikaudaimus a duwa antara naavawe á nafa umele tá dahaná an Mirt, a weshaterte antara iga a nafa umele tá dahaná an Alauwe á se emtáke, á maga kilau kul keye.

40 Ta tsekwanaa itare ta buwa ḥanna emtsa á Yaisu áte dzan̄gala, ta eksante, ta de fademe am kalpakane. Tá effádá ḥanna wá, ta gete emtsaadé naavawe á názase na áte kalpakane, lauktu ta fademe emtsa am hude-aara, ta magán ba seke una tá maganá Yahudiya-aha má tá hedā ura.

41 An̄kwa fe ba herzhe an tate á zlenjela á Yaisu ḥanna maa, an̄kwa irekhya an̄waslire ndza zlavarnaaka emtsa am hude-aara cekidéki.

42 Am makuralla-aara kwaskwe á puwansepewe-aatare, irekhya keni an̄kwa ba herzhe na wá, ta naba hedaa Yaisu am hude-aara, adaba herzhe tá de maga niya á Yahudiya-aha.

20

Baaka Yaisu am irekhya

(Mat. 28:1-8; Mark. 16:1-8; Luka 24:1-12)

¹ An enlyya werre ge laade, zlabe ba ice keni á zháreka wá, dedde Maari mukse á emnde a Magdala á dete irekhyá á Yaisu. Duwa á Maari maa, a de beraa irekya á ba an wacene baaka pálame átuge evege.

² Daaci ba epts-aara, a zhágade á deza tara Piyer antara pukura na wayaawáyá Yaisu kwakya na, a ba ñane á elvan ge itare: «Degiya tedarsetede Yaakadada am evege, ma ta dánaa á deme keni diyanjerka.»

³ Ta naba duhe ge tara Piyer antara pukura ñanna á dete irekhyá.

⁴ Bukerde-aatare ta dá á ba zhagade. Amá á tedáná ba pukura palle na zhágade arge Piyer, daada ba ñane zuñjwe áte irekhyá.

⁵ A de zharaa ice á dem irekhyá wá, a naa ba kalpákane á puwa ba dey. Amá wá, daaka á dem hude á irekhyá.

⁶ Dámda Piyer keni, ñane a naba demhe á ba dem hude-aara, amá ñane keni a de beraa ba kalpakane á puwa.

⁷ Amá baupta na ndza ta fadanaa ire an ñane na wá, an kazla, á bela á ba an ire-aara.

⁸ Daaci a naba demhe ge pukura na ni ndza a deme ba ñane zuñjwe á dete irekhyá na, a zharanaahe, a naba fetarehe ganakini tsetsa Yaakadada.

⁹ Se ba am sarte ñanna keni ndza cenanárka pukura-aha názena a ndahanaa wakita á Dadaamiya áte Yaisu, ganakini watse á tsetse am faya na.

¹⁰ Daaci ta naba dá-aatare ge pukura-aha buwa ñanna.

*Yaisu a maranse ire-aara ge Maari mukse á emnde a Magdala
(Mat. 28:9-10; Mark. 11:9-11)*

¹¹ Am sarte ḥanna wá, eptsapetsa Maari zlabé ádaliye á sete we á irekhyá. A tsaahe wá, á kyuwa. Duwa-aara á de zharaa ice á dem irekhyá wá,

¹² á zhárá ba malika-aha ta buwa, tá am naŋgyuwe dzayye dzayye, tá njanja am tate na ndza ta zlavaa Yaisu na. Palle á malika-aha ḥanna a nja am tate á bela ire, palle keni ám tate á sera.

¹³ Daaci ta ndavanu elva malika-aha ḥanna: «Labara ká kyuwa emmaaye?», a ba itare tá elvan ge ḥane. A ḥwaterante, a ba ḥane: «Ya kyuwa Yaakadada-aaruwa, ma ta danaa á deme keni diyanka.»

¹⁴ Ba a ndaase una ḥanna, estuwa a eptsetaa ice wá, á zhárá ba Yaisu á tse, amá wá, diyaaka ganakini una ḥane.

¹⁵ A ba Yaisu á elvan ge ḥane: «Ká kyuwa uwe ka emmaaye? Ká tatayá ware ka?» Maari, ḥane a kurken ba edda una á maga slera am fe. Daaci a ba ḥane á elvan ge ḥane: «Máki ka danaa ka wá, tasle á ḥa biyanba tate-aara eddaaye, yá de eksanteka.»

¹⁶ «Maari!» a ba Yaisu á elvan ge ḥane. A eptsaptse ge Maari á dezenjara: «Rabbuni,» a ba ḥane á elvan ge ḥane an elva a Ibraninkau, amaana malum-aaruwa.

¹⁷ A ba Yaisu á elvan ge ḥane: «Piyiyanteka, adaba zlabé zlalanka emtsaade á dem mba á Edderwa. Amá ezzlala de bateránba ge egdzar mama-aha-aaruwa: Náwa tsanetse, watse yá

zlálá á deza Edderwa, kure keni Eddekure ba ηane, yá deza Dadaamiya-aaruwa, kure keni Dadaamiya á kure ba ηane.»

18 Daaci ba ezzlala-aara ge Maari mukse á emnde a Magdala na, a dateraa labare ηanna ge pukura-aha, a ba ηane á elvan ge itare: «Ya nanna Yaakadada!» A naba ndaterhe názena ni a bannaa Yaisu na.

*Yaisu á maraterá ire-aara ge pukura-aha-aara
(Mat. 28:16-20; Mark. 16:14-18; Luka 24:36-49)*

19 Ba vaci laade ηanna maa, ta jamme ge pukura-aha am bere, am iga a manjaripu, ta naba zlanjete we á bere-aha badsemme an tsekweram adaba lyawa á Yahudiya-aha wá, tá zhárá ba dámda Yaisu, a tsaahé am dagave-aatare. «A vakurteva Dadaamiya hairire,» a ba ηane á elvan ge itare.

20 Am iga a elva ηanna maa, a marateraa erva-aha-aara antara slerpa-aara. Daaci higa ge pukura-aha adaba naranna Yaakadada.

21 A ba ηane á elvan ge itare zlabé ádaliye: «A vakurteva Dadaamiya hairire. Ba seke una ni a beliyaa Edderwa á sem duniya na wá, iya keni yá anjkwa belakurbela á dem hude á duniya.»

22 Daaci a naba futateraare effeya an we, a ba ηane á elvan ge itare: «Kwayaumbare Shedekwe Cudedde.

23 Máki kwa yanaara kure haypa ge ura, Dadaamiya keni yanarye ge edda-aara. Máki yakuranaarka ge edda-aara, Dadaamiya keni yanaarka.»

Yaisu á maraná ire-aara ge Taumas

24 Am sarte na a sawa Yaisu áseza pukura-aha na wá, baaka Taumas palle á pukura-aha, Wulhe keni ba zhera-aara.

25 Samsa Taumas wá, a ba pukura-aha umele tá elvan ge ḥjane: «Ijere nañeráんな Yaakadada.» A ba Taumas á elvan ge itare: «Máki nanánka tate á kusa-aha na ta paslanmaa am erva-aha na á ba an ice-aaruwa, ya fem gulanda-aaruwa, máki fanemka erva-aaruwa am tate á upa na ta wanaa am slerpa na wá, ya fetareka ya dékideki ganakini tsetse am faya na.»

26 Samsa máka-aara wá, jarammeje zlabé ádaliye pukura-aha am bere. Vacite ḥjanna wá, anjkwa Taumas keni am dágave-aatare. Ta zlanjete we á bere-aha an tsekweram, amá tá zhárá ba samsa Yaisu, a tsaahe am dágave-aatare, a ba ḥjane á elvan ge itare: «A vakurteva Dadaamiya hairire.»

27 Ba a ndaase una ḥjanna: «Sawa an gulanda á ḥja, náwa erva-aha-aaruwa,» a ba ḥjane á elvan ge Taumas. «Sánsa erva á ḥja, femfa am slerpa-aaruwa keni. Yánya mága shaige mazla-aara, fetarfe á ba an jirire.»

28 A ba Taumas á elvan ge ḥjane: «Ka Yaakadada-aaruwa, ka Dadaamiya-aaruwa.»

29 A ba Yaisu á elvan ge ḥjane: «Ábi ka fetaara áte ya adaba nakina? Gedá wá, tá sháná emnde na ni natika, amá ta naba fetarfe na.»

Názena ni ta puwete wakita na adaba ḥjane

³⁰ Yaisu a magaa najipu-aha gergere kwakya zlabe ádaliye áza pukura-aha, puwarteka najipu-aha ηanna bademme am wakita na.

³¹ Názena ni an puwa am wakita na wá, ta puwete ganakini kwá fetarfe áte Yaisu, geni ba ηane una *Almasiihu, *Egdza á Dadaamiya. An fetarfire á kure áte ηane wá, kwá shá shifa adaba ηane.

21

Yaisu á maraterá ire-aara am Galili ge emnde-aara vuye

¹ Haraare cekwaangudi wá, Yaisu a de marateraa ire-aara zlabe ádaliye ge emnde vuye am pukura-aha-aara. A marateraa ire-aara áte we á haye á Tibairiyas. Náwa a marateraa estuwa ire-aara ηanna.

² Vacite ηanna jarammeje pukura-aha na am tate palle, tara Simaun Piyer an Taumas ba ηane una tá dahaná an Wulhe, antara Natanayail ura ekse á Kana am kwára á Galili, an egdzara á Jaibaidaiyus buwa, antara pukura-aha umele buwa.

³ A ba Simaun Piyer á elvan ge itare: «Iya yá zlala á de sluwa kelfe.» A ba emnde na: «Ijere keni ηá dabakdába.» Daaci ba tse-aatare, ta demhe am paare á yawe. Ta hare paŋje, amá sluwarvaaka kelfe ḋekidéki.

⁴ Aŋkwa á wera ekse, palaahe slede maa, a naba jesarhe ge Yaisu áte we á haye, amá diyarseka pukura-aha ḋekidéki ganakini ηane.

5 Yaisu a ndavateruhe elva: «Ba sluwakur-vaasluwa kelfe dawalaa?» Ta ɻwanante a ba itare: «Ba palle keni shanjeránka duksa.»

6 A ba Yaisu á elvan ge itare: «Puwawumpuwa narre á kure á dem yawe am dalbe á nadafa á paare, kwá sluvaasluwa.» Ta naba puwumhe wá, sluwarvaasluwa kelfe kwakya jipu, jater-viyaaje ge teda narre na antara kelfe am hude-aara, á dem hude á paare.

7 A ba pukura na wayaawáya Yaisu kwakya na á elvan ge Simaun Piyer: «Una degiya Yaakadada!» Piyer ba a cennaa: Una degiya Yaakadada na wá, a tsakweme am naŋgyuwe-aara, ad̄aba ndza tsekwesetsekwe, daaci a ebze-maa á dem yawe.

8 Daaci ta semhe ge pukura-aha umele á se teda kelfe na am narre, ta yiyyeka deme an kevaye an we á haye, á magá ba maiter deremke palle.

9 Saresse am yawe maa, tá zhárá ba kárá an mbe antara kelfe an puwa átekwa, aŋkwa depaiŋ zlabe á puwa.

10 A ba Yaisu á elvan ge itare: «Sawánsa kelfe na kwa sluwanaa kure kina na cekwaanġudí.»

11 Daaci a dalemhe ge Simaun Piyer á dem paare, a de tedante we á narre an naha an kelfe-aha sadafdse am hude-aara na á sete haha. Kelfe deremke an kul ilyebe ju keye am narre ɻanna, aley tataaka narre dekifeki.

12 Daaci «Sawmbare zaumiyuze,» a ba Yaisu á elvan ge itare. Amá baaka pukura na a slásla ndavanu elva ganakini ka ware. Ad̄aba bademme diyareddiye ganakini Yaakadada.

13 A gaptehe ge Yaisu, a eksetaa depainj, a tegaterhe, a tegateraa kelfe zlabe ádaliye.

14 Ge keyire una, Yaisu aŋkwa á maraterá ire-aara ge pukura-aha-aara, am iga a tsetse-aara am faya.

Yaisu aŋkwa á ndaan elva ge Piyer

15 Am sarte na zaruze duksa, Yaisu a ndavanu elva ge Simaun Piyer, a ba ɻane á elvan ge ɻane: «Simaun, egdza á Yuhanna, wayakiwáyá emtu ba kwakya jakuje ge emnde na?» A ɻwanante, a ba ɻane: «Wayanak-wáya Yaakadada, ba ka keni diyakdiya ganakini wayanak-wáyá.» A ba Yaisu á elvan ge ɻane: «Eppiya egdzar kyawe-aha-aaruwa.»

16 A ndavanuhe zlabe ádaliye ge buwire: «Simaun egdza á Yuhanna, wayakiwáyá emtu?» A ba ɻane: «Wayanak-wáyá Yaakadada, ba ka keni diyakdiya ganakini wayanak-wáyá.» A ba Yaisu á elvan ge ɻane: «Faterufe hyema ge kyawe-aha-aaruwa»

17 A ndavanuhe zlabe ádaliye ge keyire: «Simaun egdza á Yuhanna, wayakiwáyá emtu?»

Mazle-aara Simaun Piyer fantaufe ge dzámá ire, adaba ndáva ɻanna a ndavanuwaa Yaisu ge keyire, ganakini wayakiwáyáhe na. A ɻwanante ge Simaun, a ba ɻane á elvan ge ɻane: «Yaakadada, palle á názu diyan̄ka ka baaka, ba ka keni diyakdiya ganakini wayanak-wáyá.» A ba Yaisu á elvan ge ɻane: «Eppiya kyawe-aha-aaruwa.»

18 A ba ɻane á elvan ge ɻane zlabe ádaliye: «Yá ndak ba jirire: am sarte na zlabe ka dawale wá, ká eksantá ba ka kandá á ɻa, ká ɻgudese

hude an ɻjane, daaci ka zlálá á dem tate á wedere á ɻja. Amá má watse gakevge emgyegwe a zhele wá, watse ká pelanse erva-aha á ɻja ge ura umele, á de takwasáká ɻjane, watse á dáká á dem tate na ni wayaŋka na.»

¹⁹ Am hude á elva ɻjanna wá, Yaisu aŋkwa á bálá jeba á emtsa na ni má watse á emtsa Piyer na. Emnde kwakya tá de gálá Dadaamiya adaba emtsa-aara. Daaci «Sawa ḋabidaba,» á ba Yaisu á elvan ge ɻjane.

Elva á Yaisu áte pukura na wayaawaya kwakya na

²⁰ Daaci Piyer a zharaa ice á dem iga wá, á zhárá ba aŋkwa á ḋabaterdaba pukura na wayaawayá Yaisu kwakya na am iga. Ba pukura na ndza á njá herzhe átevege Yaisu am sarte na tá aŋkwa arge masane, a ndavanu ge Yaisu a ba ɻjane: Watse á veláká ware ɻjane Yaakadada na.

²¹ Am sarte na nanna Piyer aŋkwa á ḋabaterdába pukura ɻjanna maa, a ndavanu ge Yaisu, a ba ɻjane: «Yaakadada, una mu watse á shaná uwe kena ɻjane?»

²² A ɻwanante ge Yaisu, a ba ɻjane á elvan ge ɻjane: «Ma yá kátá yá se beráná á ba an shifa am epts-aaruwa keni, una á shákaaka. Naba ḋabidaba ka.»

²³ Daaci ta naba hyanme labare-aara am dágave á emnde a fetarfe bademme wá, ta bántsa watse á emtseká pukura ɻjanna ḋekidéki. Amá Yaisu ndahaaka una. Názu a bannaa Yaisu ge Piyer wá, a ba ɻjane: Ma yá kátá yá se beráná á ba an shifa am epts-aaruwa keni, á shákaaka.

24 Pukura ɳanna Yaisu a ndaha elva-aara na wá, anjkwa á maganá ba ɳane an ire-aara seydire á labare ɳanna, wakita na keni a puwetaa ba ɳane. Diyanjerdiya ganakini bademme á názena a puwetaa ɳane, bademme ba jirire.

Elva na tá zlá wakita na átekwa

25 Kwakya jipu názena ni a maganaa Yaisu ádaliye na. Ma andze ta eppuwa bademme am wakita, ba palle keni yaranseka wá, yá tama ma andze á taa ɳanaaka duniya na wakita-aha ɳanna.

**Wandala
The Holy Bible in the Wandala language of
Cameroon
La Bible en wandala**

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Wandala

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 May 2025 from source
files dated 13 May 2025
dec75dd5-4784-5059-aa00-668d508a6b0d